

Duurzaamheidsplan 2013 t/m 2016

De Almelo Acht

INHOUDSOPGAVE



Duurzaamheidsplan 2013 t/m 2016

De Almelo Acht

Gemeente Almelo
Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling en Milieu
Raadsbesluit d.d. 21 mei 2013, nr. 1301009

Inhoudsopgave

Voorwoord	6	<u>4. Mobiliteit</u>	54
Leeswijzer en besluitvorming	8	Uitkomst beleidsatelier	55
<u>Inleiding</u>	10	4.1 Verkeer en Vervoer	56
Doel	11	4.2 Duurzame mobiliteit	57
Uitgangssituatie	12	<u>5. Educatie</u>	60
Sturing en controle	16	Uitkomst beleidsatelier	61
<u>1. Groene Longen</u>	18	5.1 Natuur- en Milieueducatie	62
Uitkomst beleidsatelier	19	5.2 Water Energie Twente (WET)	64
1.1 Buitengebied en groene longen	20	<u>6. Leefbare Omgeving</u>	66
1.2 Bomenbeleid	21	Uitkomst beleidsatelier	67
1.3 Bomenstructuur	23	6.1 Openbare ruimte	68
1.4 Natuur en landschap	24	6.2 Geluid	70
1.5 Langzaam verkeersverbinding	24	6.3 Trillingen	71
<u>2. CO2/Klimaat</u>	26	6.4 Luchtkwaliteit	73
Uitkomst beleidsatelier	27	6.5 Externe veiligheid	74
2.1 Energiebesparing	28	6.6 Vergunningen, toezicht en handhaving	76
2.2 Duurzame energie	30	<u>7. Cradle to Cradle</u>	78
2.3 Licht en donker	33	Uitkomst beleidsatelier	79
<u>3. Duurzame Stad</u>	36	7.1 Interne milieuzorg, Duurzaam Inkopen	80
Uitkomst beleidsatelier	37	7.2 Huishoudelijk afval	82
3.1 Bestemmingsplannen	38	7.3 Het Nieuwe Werken	84
3.2 Duurzame binnenstad	40	<u>8. Partners</u>	86
3.3 Wonen	41	Uitkomst beleidsatelier	87
3.4 Water	42	8.1 Betrokkenheid externe partijen	88
3.5 Huisvesting	45	<u>Lijst met afkortingen</u>	90
3.6 Almelo Centrum voor Duurzaamheid en Innovatie	46		
3.7 Grondverzet en bodembeheer	48		
3.8 Visie op de ondergrond	50		

Voorwoord

[TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE](#)

Voor u ligt het Duurzaamheidsplan 2013 t/m 2016. Het plan geeft voor de komende jaren de richting aan van het duurzaamheidsbeleid van de gemeente Almelo met als doel de leefbaarheid in Almelo te vergroten, passend binnen de nu bekende economische en financiële mogelijkheden en beperkingen. Het kabinet Rutte II zet voor de komende jaren in op een realistische ambitieuze groene groeistrategie met als pijlers duurzame alternatieve energie, energiebesparing, elektrisch vervoer en stimulering van de biobased economy (o.a. biobrandstoffen, biogas, biomassa, materiaal- en grondstoffengebruik). Het duurzaamheidsplan sluit hierop aan.

In nauwe samenspraak met Almelo'se burgers, belangenorganisaties, bedrijfsleven en de gemeenteraad is in 2009/2010 een Burgervisie op hoofdlijnen opgesteld voor het groen-, milieu- en duurzaamheidsbeleid in de periode 2010-2020.

Deze visie, "**de Almelo Acht**" is actueel en wordt vanwege haar brede draagvlak zeer waardevol geacht. Daarom is deze visie als uitgangspunt genomen voor dit duurzaamheidsplan. *Het is de stip aan de horizon voor Almelo.*

In aanvulling op de eerdere milieubeleidsplannen is het Duurzaamheidsplan een verzamelplan van het duurzaamheidsbeleid binnen de verschillende beleidsterreinen en daardoor integraal van opzet.

Immers duurzaamheid is niet alleen milieu, het is heel breed en moet verankerd zijn op alle terreinen waarop de gemeente werkzaam is en haar invloed doet gelden.

Dit beleidsplan zet het duurzaamheidsbeleid van de gemeente op een rij en is daarmee een handig hulpmiddel voor het bestuur bij het maken van keuzes en de beoordeling van de effecten daarvan. Dit betekent dat een groot deel van het genoemde beleid al in individuele beleidsplannen is vastgesteld. Dit geldt ook voor de financiële dekking van de bijbehorende uitvoeringsprogramma's.

Een nadere en praktische uitwerking van het beleid vindt plaats in jaarlijkse uitvoeringsplannen, die door middel van jaarverslagen zullen worden verantwoord en gerapporteerd. Dit geeft het gemeentebestuur – College en Raad - de mogelijkheid om jaarlijks bij de Voorjaarsnota het beleid en de uitvoering daarvan te toetsen en het desgewenst bij te stellen, mede afhankelijk van de politieke, bestuurlijke en financiële mogelijkheden en wensen.

Financiële risico's worden daarmee naar mijn mening beter beheersbaar gemaakt.

Het plan dat voor u ligt is mijns inziens een plan met een hoog realiteitsgehalte, toegespitst op de huidige tijdgeest en met een breed draagvlak binnen de Almelo'se samenleving.

Johan Andela, wethouder

Leeswijzer en besluitvorming

[TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE](#)

Leeswijzer en besluitvorming

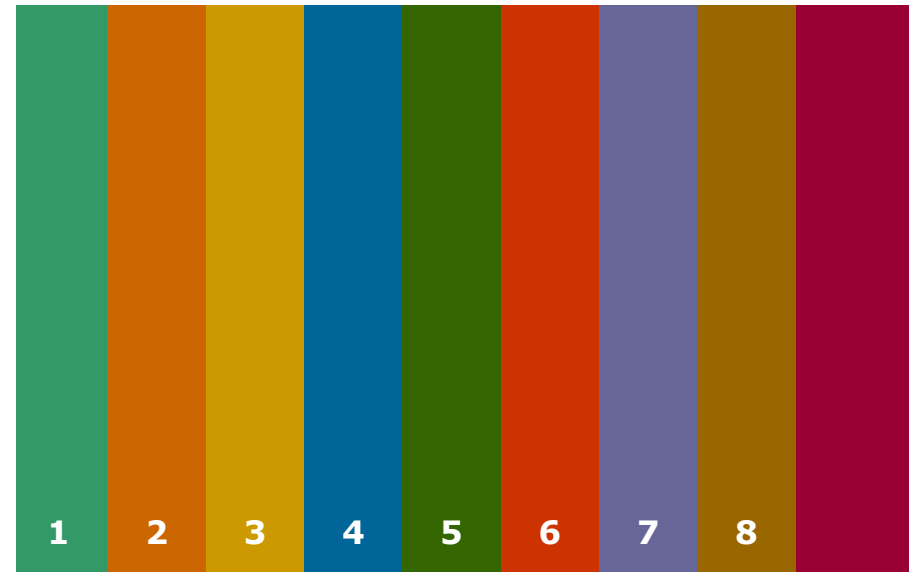
In de inleiding leest u binnen welke kaders dit duurzaamheidsplan tot stand is gekomen zoals het Europees, rijks en provinciaal kader en het collegeakkoord van 2010. Daarnaast wordt het begrip duurzaamheid beschreven en wordt het doel van dit plan uiteengezet / aangegeven.

Na de inleiding worden de thema's die tijdens het beleidsatelier Groen, Milieu en Duurzaamheid uit de interactie met de Almelose samenleving zijn voortgekomen tijdens het beleidsatelier als leidraad voor dit plan gebruikt.

Dit plan is opgebouwd aan de hand van de acht thema's van de visie "De Almelo Acht". En vormt de *stip aan de horizon*. Dit is geen vastomlijnd kader waarin precies staat wat de gemeente gaat doen op het niveau van concrete doelstellingen, maar beschrijft de "*stip aan de horizon*" en geeft aan welke inzet de gemeente zal plegen om haar ambitie te bereiken. Hoe die stip zal worden bereikt is onderwerp van gesprek, niet alleen intern maar ook met de partners waarmee de gemeente op verschillende beleidsterreinen samenwerkt.

Elk hoofdstuk begint met een omkaderde blauw gedrukte tekst. Dat is de burgervisie van de Almelose samenleving op het groen-, Milieu- en duurzaamheidsbeleid weergegeven voor de periode 2010 -2020. Deze visie is het eindresultaat van het beleidsatelier Groen-, Milieu- en Duurzaamheid van de gemeenteraad (2009-2010). De omkaderde blauw gedrukte tekst is een hulpmiddel voor het College en de Raad bij het maken van afwegingen en het stellen van prioriteiten voor het duurzaamheidsbeleid. Deze tekst wordt ter kennisneming voorgelegd.

Na de omkaderde blauw gedrukte tekst staan de speerpunten van het gemeentelijk beleid die betrekking hebben op dat thema voor de periode 2013 tot en met 2016. Met deze speerpunten wordt gewerkt aan het verwezenlijken van de stip aan de horizon. Deze uitwerking is de inhoud van het gemeentelijke Duurzaamheidsplan en vormt als zodanig na bestuurlijke vaststelling het Duurzaamheidsplan 2013 tot en met 2016.



Inleiding

[TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE](#)

In Almelo is jarenlang het gemeentelijk Milieubeleidsplan de basis geweest voor de beleidsontwikkeling en -uitvoering op het gebied van milieu en duurzaamheid.

Dit plan was vooral gericht op de diverse componenten van het milieubeleid in combinatie met ruimtelijke ordening.

In het laatste decennium is milieubeleid meer en meer verbreed naar duurzaamheidsbeleid. Duurzaamheid en het duurzaamheidsdenken dringt inmiddels door in alle onderdelen van de samenleving, en daarmee ook in het gemeentelijk beleid.

Begrip Duurzaamheid

Duurzaamheid gaat over de schaarste van de natuurlijke hulpbronnen waarmee onze welvaart wordt voortgebracht, zowel nu als in de toekomst, en het zoeken naar de balans tussen sociale-, ecologische- en economische belangen (People-Planet-Profit). Alle ontwikkelingen die op technologisch, economisch, ecologisch, politiek of sociaal vlak bijdragen aan een gezonde, veilige en leefbare aarde met tevreden bewoners en goed functionerende ecosystemen zijn als duurzaam te bestempelen. ("Our Common Future", rapport van de VN-commissie Brundtland, 1987)



Doel

Het doel van het Duurzaamheidsplan is het stimuleren en scheppen van een prettige, gezonde en veilige leefomgeving, voor nu én voor de toekomst op basis van duurzaam denken en handelen. Duurzaam denken en -gedrag kan op verschillende manieren worden gestimuleerd, onder andere door financiële prikkels en regelgeving. Dit zijn veelgebruikte hulpmiddelen.

Daadwerkelijk duurzaam gedrag wordt echter bereikt door bewustwording en mentaliteitsverandering als gevolg van opvoeding, onderwijs en diverse sociale prikkels. Met ander woorden duurzaam gedrag zal "tussen de oren" moeten zitten, het moet een natuurlijk onderdeel van ons denkproces en handelen worden en blijven.

De rol van de gemeente wordt op basis van het collegeakkoord "Het Verschil Maken" minder die van uitvoerder en meer als initiatiefnemer, aanjager, ondersteuner en schepper van randvoorwaarden om duurzaam denken en handelen verder te stimuleren en daarmee duurzame ontwikkeling mogelijk te maken.

Uitgangssituatie

De basis voor het Duurzaamheidsplan wordt gevormd door:

1. Europees, rijks, provinciaal en regionaal kader
2. Het collegeakkoord "Het Verschil Maken"
3. "De Almelo Acht"
4. Voortzetting en actualisatie van bestaand beleid
5. Innovatie en ACIDI

Ad 1. Europees, rijks, provinciaal- en regionaal kader

In Europa zijn de duurzaamheidsdoelstellingen vervat in de ambitie 'Europa 2020'; een strategie voor slimme en duurzame groei en waarin steden als de motoren van de nationale economieën een centrale rol spelen. De uitdaging voor de steden is hieraan invulling te geven.

De Europese doelstellingen zijn doorvertaald naar doelstellingen voor het rijk en gemeenten. Deze doelstellingen zijn in 2008 in het klimaatakkoord Rijk-Gemeenten vastgelegd en zijn er afspraken gemaakt over de realisatie er van. Duurzaamheid is een van de leidende principes in de Omgevingsvisie en het energiepact van de provincie Overijssel. In het kader van de verstedelijkingsafspraken zijn ten aanzien van het thema duurzaamheid ook concrete afspraken gemaakt over energiebesparing bij woningen, CO₂-reductie, klimaatbestendig bouwen, duurzame energievoorziening, waterkwaliteit, recreatieve voorzieningen en ruimtelijke kwaliteit.

De Regio Twente wil een economisch duurzame en sterke regio worden en wil haar nationale positie als tweede kennisregio in Nederland versterken. Daarnaast is er de ambitie om in 2020 te behoren tot de top-5 van Europese regio's op het gebied van innovatie en technologie. De Twentse Innovatieroute en de Innovatiedriehoek zijn twee grote projecten binnen de regio die erop gericht zijn deze ambitie te realiseren. Daarnaast heeft de Regioraad in juni 2012 de Duurzaamheidsagenda Twente vastgesteld. Gemeente Almelo coördineert namens Netwerkstad Twente de activiteiten ten aanzien van het duurzaamheidsforum van het Europese stedennetwerk Eurocities. Belangrijke doelstellingen hierbij zijn vertalen van Europese duur-



zaamheidsontwikkelingen naar Twente, Twente positioneren in Europese netwerken en concrete subsidiewerving.

Ad 2. Collegeakkoord

In het collegeakkoord 2010-2014 wordt in de openingszin het woord duurzaamheid centraal gesteld door te stellen dat het college ten aanzien van het thema duurzaamheid het volgende nastreeft:

"...een duurzame balans, zonder afwenteling naar de omgeving of volgende generaties..."

Het collegeakkoord heeft met betrekking tot het operationaliseren van bovennoemde doelstelling in de huidige collegeperiode een duidelijke focus op de uitwerking van het thema duurzaamheid door in te zetten op maatregelen die reductie van de milieubelasting tot doel hebben.

Het College wil dit concreet bewerkstelligen door:

- De bevordering van duurzaam bouwen en renoveren, onder andere door:
 - Subsidie maatregelen voor de isolatie particuliere woningen.
 - Duurzaam renoveren van kantoorgebouwen en bedrijfspanden.
 - Verduurzamen van gemeentelijke gebouwen.
- Onderzoek en stimulering van maatregelen voor energieneutraal bouwen en grootschalige duurzame energieopwekking, onder andere door:
 - Realisatie van warmte- en koudenetwerken in Almelo en de onderlinge koppeling daarvan.
 - Realisatie van koudewinning uit de Leemslagenplas.
 - Bevordering van energieproductie door middel van biovergisting.
- Betere en veiliger fietsverbindingen creëren, onder andere door:
 - Aanleg van de fiets snelweg.
- Betere doorstroming van het autoverkeer na te streven, onder andere door:
 - Stimulering van het openbaar vervoer.
 - Gebruikmaking van dynamische verkeersgeleiding



- Toepassing van de verkeersmilieukaart.*
- Stimulering van de plattelandontwikkeling en de opvang van functieveranderingen in het buitengebied, onder andere door:
 - Teelt van biomassa ten behoeve van biovergisting.
 - Gebruikmaking van daken van agrarische bedrijven ten behoeve van zonnepanelen
 - Stimulering van stadsrandgebieden en hergebruik van agrarische opstallen ten behoeve van andersoortige (lichte) bedrijvigheid.

Ad 3. "De Almelo Acht"

De visie "De Almelo Acht" is één van de pijlers voor het Duurzaamheidsplan. Deze visie is het resultaat van het beleidsatelier Groen, Milieu en Duurzaamheid.

In nauwe samenspraak met Almelse burgers, belangenorganisaties, bedrijfsleven en de gemeenteraad is in 2009/2010 een visie op hoofdlijnen opgesteld voor het groen-, milieu- en duurzaamheidsbeleid voor de periode 2010-2020.

Deze visie is nog actueel en wordt vanwege haar brede draagvlak zeer waardevol geacht. De hierin benoemde acht thema's zijn daarom gebruikt als uitgangspunt voor het Duurzaamheidsplan en zijn herkenbaar in de blauw gedrukte tekst aan het begin van het hoofdstuk. Deze blauw gedrukte tekst (*Uitkomst beleidsatelier Groen, Milieu en Duurzaamheid, burgervisie 2010-2020*) is een hulpmiddel voor het College en de Raad bij het maken van afwegingen en het stellen van prioriteiten voor het duurzaamheidsbeleid.

Deze burgervisie wordt ter kennisneming aan de Raad voorgelegd.

Ad 4. Voortzetting en actualisatie van bestaand beleid

Het plan heeft een integraal karakter, dat wil zeggen het omvat de duurzaamheidsaspecten van alle gemeentelijke beleidsvelden. Dit plan is dus grotendeels een verzamelpunten van al het duurzaamheidsbeleid binnen verschillende beleidsterreinen. Dit betekent dat het merendeel van het genoemde beleid al in individuele beleidsplannen is vastgesteld. Dit geldt ook voor de financiële dekking van de bijbehorende uitvoeringsprogramma's.

Voor het Duurzaamheidsplan houdt dit in dat het bestaande beleid op het gebied



* Digitaal model om geluid en luchtkwaliteit van gemotoriseerd verkeer in beeld te brengen en maatregelen te bepalen.

van duurzaamheid op hoofdlijnen zal worden voortgezet binnen de beschikbare menskracht en de beschikbare financiële middelen, en dat de wenselijkheid van nieuwe ontwikkelingen en initiatieven op dit gebied met terughoudendheid en op hun effectiviteit zullen worden beoordeeld en zullen worden getoetst aan de financiële en economische situatie van de gemeente. Tevens zal worden afgewogen of het wenselijk en/of mogelijk is om bepaalde ambities (meer) aan het particulier initiatief over te laten.

In het voormalige gemeentelijk Milieubeleidsplan zijn ook ambities en doelstellingen geformuleerd voor de middellange termijn. Deze ambities en doelstellingen zijn nog actueel maar zijn eveneens onderhevig aan de huidige maatschappelijke, economische en financiële omstandigheden en beperkingen.

Ad 5. Innovatie en ACDI

De gemeente Almelo heeft onder andere in haar nota Innovatiebeleid aangegeven een katalyserende rol te willen vervullen ten aanzien van de thema's duurzaamheid en innovatie. Bij de stedelijke projecten zijn de thema's innovatie en duurzaamheid belangrijke leidraden.

Het uitvoeringsgerichte project Almelo Centrum voor Duurzame Energie en Innovatie' (ACDI) sluit goed aan op de nota Innovatiebeleid en dit Duurzaamheidsplan en voorziet in de behoefte om de abstracte begrippen 'innovatie' en 'duurzaamheid' concreet te maken door samenwerkings-projecten met burgers, bedrijven en instellingen te benoemen. Het is een visie met concrete actiepunten die schetst hoe de gemeente de diverse doelgroepen wil stimuleren en faciliteren in het bevorderen en realiseren van duurzaamheid en innovatie.

Het zichtbaar maken van deze concretisering vindt plaats door de activiteiten uit te voeren onder de noemer van ACDI en hierin een verbinding tussen de thema's duurzaamheid en innovatie na te streven.

ACDI richt zich onder andere op de realisatie van een aantal speerpunten voor grootschalige duurzame energieopwekking voor de komende jaren.

Er is een aanvraag ingediend voor het project ACDI voor het verkrijgen van een subsidie uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) ter grootte van 1.1 miljoen euro. In het voorjaar van 2013 zal meer duidelijkheid gegeven kunnen worden over de honorering van de subsidie.



*Doelstelling in 2020:
30% CO₂-reductie ten opzichte van 1990,
Opwekking van 20% duurzame energie,
20% minder energieverbruik ten opzichte van 1990*

Sturing en controle

Een Duurzaamheidsplan heeft behalve de functie van beleidsinstrument ook de functie van sturings- en controle-instrument.

Het college van Burgemeester en Wethouders stelt jaarlijkse uitvoeringsprogramma's vast die vervolgens door middel van jaarverslagen zullen worden verantwoord en gerapporteerd aan de gemeenteraad. Het uitvoeringsprogramma 2013 en verder (met doorkijk naar volgende jaren) is bijgevoegd.

Dit geeft het gemeentebestuur de mogelijkheid om jaarlijks resultaatgericht het beleid bij te stellen (Voorjaarsnota, Begrotingsbehandeling), mede afhankelijk van de bestuurlijke, maatschappelijke en financiële wensen en mogelijkheden.

Financiële risico's worden daarmee beter beheersbaar gemaakt.

Zoals eerder vermeldt is het duurzaamheidsplan een verzamelplan op hoofdpunten met betrekking tot duurzaamheid op verschillende beleidsterreinen. Elk beleidsterrein heeft een eigen beleidsplan en bijbehorend uitvoeringsprogramma met een eigen financiële dekking.

Voor bepaalde onderdelen is nog geen aparte financiële dekking gerealiseerd. Daarvoor is binnen de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling en Milieu voor de planperiode van dit duurzaamheidsplan een éénmalig budget beschikbaar van € 160.000,- (restantbudget Stibosa -Stimuleringsregeling Bodemsanering-, afhankelijk van enkele nog lopende verplichtingen) voor de uitvoering van het Duurzaamheidsplan. Dit is door de gemeenteraad al vastgesteld. Deze middelen zullen vooral worden ingezet voor de realisatie van de duurzame speerpunten in het Collegeakkoord waarvoor nog geen dekking was binnen andere plannen.







1

Groene longen

[TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE](#)

Behoud van kwantiteit en kwaliteit, beheerste ontwikkeling waar mogelijk en wenselijk

De vier groene longen moeten behouden worden in de huidige vorm, zowel qua kwantiteit als kwaliteit. De longen zijn vanuit de stad gezien het begin van het buitengebied. Deze waardevolle groene gebieden vormen mede de identiteit van Almelo en kennen een aantal natuurhistorische waarden als houtwallen/coulissen, lanen, veldnamen en waterlopen. Versterking van de kwaliteit en herstel van historische routes is wenselijk. Voor wandelaars en fietsers zijn ze goed toegankelijk. Stedelijke functies passen niet in een groene long. De longen zijn een 'rustgebied' om te ontvluchten aan de hectiek van de stad. Een verdere ontsluiting van de groene longen is in principe niet wenselijk. De balans tussen recreëren en rust en natuur moet worden gehandhaafd.

Naast natuurbehoud en natuurontwikkeling hebben agrarische bedrijven ook een duidelijke functie en meerwaarde voor de groene longen. De kwaliteit van de groene longen is in principe geen blokkade voor vernieuwing. Te denken valt aan biologische landbouw in plaats van traditionele landbouw. Als agrarische bedrijven ophouden te bestaan dan kunnen de vrijkomende gronden worden herverdeeld over andere agrarische bedrijven of kan de aanleg van nieuwe natuur in de vorm van groen en water plaatsvinden. In bijzondere situaties kan de mogelijkheid aanwezig zijn voor beperkt landschappelijk wonen of nieuwe landgoederen. Andere vormen van woningbouw passen niet in de groene longen. De groene longen zijn de randen van de stad. Het zijn prima elementen om stad en land te verweven en om de stadsbewoner buiten te laten komen. Het is gewenst om de stadsranden nader te definiëren om te voorkomen dat daar ongewenste ontwikkelingen plaatsvinden.

Doelstelling:

Handhaving van de groene longen en minimaal het behouden of verbeteren van de huidige natuurkwaliteiten in overeenstemming met het bestemmingsplan Buitengebied, het Landschapsbeleidsplan, het Waterplan en de Agrarische Visie; beheer van bestaande- en ontwikkeling van nieuwe landschapselementen.

Inleiding

De kenmerkende vlinderstructuur van Almelo met de groene longen die diep de stad in reiken is een kwaliteit die gekoesterd wordt. Dit is een samenspel tussen de gemeente en grondeigenaren in de groene longen, waaronder landgoederen, boerenbedrijven en bewoners. Kenmerkende, markante groenstructuren worden gehandhaafd en versterkt. Stedelijke groenstructuren sluiten aan op de overgang naar het buitengebied en de groene longen met als doel de leef- en woonkwaliteit te behouden en waar mogelijk te verbeteren.

De stadsranden zijn de overgangszones tussen het stedelijk gebied en het buitengebied en worden als extra gevoelig aangemerkt.

Kenmerkende elementen in dit thema zijn water, bomen, parken en langzaamverkeersverbindingen. In dit hoofdstuk staat beschreven hoe invulling wordt gegeven aan deze thema's.

1.1 Buitengebied en groene longen

Het buitengebied van Almelo ligt als het ware als een schil om de stad heen. Het dringt vanuit vier richtingen ver het stedelijk gebied binnen: de groene longen. Al in 1976 is de keuze gemaakt om deze situatie zo te behouden en waar mogelijk te versterken. In het structuurplan zijn de contouren van het stedelijk gebied en de vier groene longen vastgelegd, de zogenaamde vlinderstructuur. Toch legt de oprukkende stad in de vorm van nieuwbouwwijken, bedrijfsterreinen en een toenemende behoefte aan recreatie een groeiende druk op de groene longen en op het buitengebied.

Het gebied rondom Almelo kende van oudsher gevarieerd, kleinschalig landschap met beekdalen, stuwwallen, dekzandvlaktes en zandruggen, met landschapselementen als essen, bosjes en houtwallen. Door de oprukkende verstedelijking is veel verloren gegaan. Toch zijn er nog landschapselementen als essen, singels en solitaire eiken terug te vinden in het landschap en kent Almelo enkele bossen.

Daarnaast heeft de bescherming van de groene longen een hoge prioriteit.



Verwacht duurzaam resultaat

Behoud van het buitengebied en de groene longen.

Almelo streeft ernaar om meer betekenis te geven aan de groene gebieden. In het nieuwe bestemmingsplan buitengebied wordt zorg gedragen voor bescherming van de bestaande kwaliteiten. Vooral het waterbeheer en het versterken van landschap en ecologische verbindingen zijn aandachtspunt.

Doelstellingen:

- De groene longen worden gevrijwaard van verder oprukkende verstedelijking.
- Toepassen van het richtinggevend ruimtelijk beleidskader bij nieuwe initiatieven die zich aandienen in het landelijk gebied.

1.2 Bomenbeleid

Almelo is een groene gemeente. Bomen zijn een wezenlijk onderdeel van het leefklimaat in onze stad. Het bomenbestand heeft verschillende kwaliteiten die moeten worden behouden. Almelo is echter ook een stad van vernieuwing en verandering. Vanwege het belang van de bomen voor de toekomst van Almelo is een bomenbeleidsplan gemaakt.

Het bomenbeleidsplan biedt kaders voor de ontwikkeling en het behoud van een duurzaam, gezond en gevarieerd bomenbestand binnen de gemeente Almelo. Bomen zijn een wezenlijk onderdeel van het leefklimaat in de stad. Ze filteren het zonlicht, bieden koelte en schaduw bij zonnig weer en luwte wanneer het waait. Bomen zorgen ook voor een ecologische en recreatieve verbinding met het buitengebied. De stadsfauna is grotendeels afhankelijk van de bomen als het gaat om schuil- en verblijfplaatsen van dieren. Bomen in de stedelijke openbare ruimte vervullen daarnaast diverse functies bijvoorbeeld voor recreatie en verkeersveiligheid en ze zijn mede bepalend voor de herkenbaarheid en identiteit van gebieden in de stad. Kortom bomen zijn voor mens en dier een wezenlijk onderdeel van de leefomgeving. Het bomenbestand in de gemeente Almelo heeft diverse kwaliteiten die voor de toekomst duurzaam behouden moeten worden. Almelo is echter ook een stad van vernieuwingen en veranderingen. Vanwege het belang van bomen is het



Verwacht duurzaam resultaat

*Verbetering van de leefbeleving en leefomgeving, een prettiger woon- en werkklimaat.
Verbinding van de stedelijke groenstructuren met het buitengebied / de groene longen. Verblijf- en schuilplaats voor de stadsfauna.*

dan ook gewenst en de moeite waard te werken volgens een vastgesteld, gepubliceerd en integraal beleid, gebaseerd op een heldere visie.

Uitwerking van het bomenbeleid vindt plaats in diverse onderdelen/nota's, waaronder het bomenstructuurplan, de lijst monumentale en bijzondere bomen en de gewijzigde bomenverordening. Deze zijn alle bestuurlijk vastgesteld. Verder krijgt het bomenbeleid uitwerking in de diverse plannen voor de openbare ruimte en in het beheer van het groen.

Op basis van de uitvoeringsplannen en projecten worden de jaarlijkse doelstellingen gepland en de resultaten gerapporteerd.

Doelstellingen:

- Opstellen van een Meerjarige ontwikkelingsagenda voor het landelijk gebied om daarmee richting te kunnen geven aan onder andere nieuwe locaties voor bosontwikkeling (gereed).
- Oprichten van een bomenfonds.
- Bomen duurzame groeiplaatsen ter beschikking te stellen.
- Voorlichting bij bouwprojecten over boombescherming.
- Verhalen van toegebrachte schade aan bomen.



1.3 Bomenstructuur

Het doel is om de waardevolle boomstructuren in en om de stad voor zowel de huidige als de toekomstige generaties te behouden en door aanleg en herstel van nieuwe boomstructuren de gewenste samenhang te vergroten. In het boomstructuurplan zijn de boomstructuren die de gemeente Almelo haar specifieke kenmerken, herkenbaarheid en eigen karakter geven, in beeld gebracht. Deze structuren vertellen veel over het ontstaan van Almelo door de eeuwen heen en hoe daar de afgelopen decennia mee is omgegaan. Dit plan heeft als algemeen doel zorg te dragen voor behoud, versterking en ontwikkeling van een duurzaam, gezond en gevarieerd bomenbestand op zodanige wijze dat de bomen hun functie optimaal kunnen vervullen en een bijdrage leveren aan de woon-, leef- en milieukwaliteit van stad en landschap.

Het behouden, versterken en ontwikkelen van de boomstructuren wordt meegenomen in projecten en het reguliere beheer. Onlangs is vanuit particulier initiatief de stichting Almelo Parkstad opgericht, die zich samen met de gemeente gaat inzetten voor de bomenstructuur in de stad.

Zo wordt het project "buitenring" samen opgepakt. Het gaat om de groenstroken langs de ringwegen Nijreessingel, Weezebeeksingel, Schuilenburgsingel, Bleskolsingel en de Van Rechteren Limpurgsingel die op een parkachtige wijze wordt ingericht. Daarnaast initieert de stichting zelf projecten in deze groenstructuren. Behoud en versterking van de boomstructuren is een continu doel. Bepaalde maatregelen zijn al ingevoerd, zoals nieuw kapvergunningenbeleid (bomenverordening) en een lijst monumentale en bijzondere bomen.

Doelstellingen:

- Het gemeentelijke bomenbestand tenminste behouden (37.000 gemeentelijke bomen in 2008).
- Nieuwe aanplant voldoet aan het EKO-keurmerk of milieukeur.
- Gebruikt materiaal voldoet aan milieukeurmerk zoals FSC voor boompalen.



Verwacht duurzaam resultaat

Een leefbare stad met een duurzaam, gezond en gevarieerd bomenbestand.

1.4 Natuur en landschap

Behoud en versterking van het landschap, versterking van de biodiversiteit. Door middel van het project Groen Blauwe Diensten wordt particuliere eigenaren in het buitengebied gestimuleerd om het landschap te verbeteren met de aanleg, herstel en beheer van landschapselementen.

Voor behoud van natuurwaarden wordt gewerkt volgens de richtlijnen uit de flora- en faunawet. Deze vereist maatregelen op het gebied van beheer, bestendig gebruik en ontwikkeling.

Voor de uitvoering is met de provincie in 2010 een convenant getekend. Uitvoering van de maatregelen vindt plaats door de Stichting Groen Blauwe Diensten, die namens meerdere gemeenten dit werk uitvoert. Groen Blauwe Diensten is een meerjarig project, waarbij de aanleg van landschapselementen nu en in de komende jaren plaatsvindt. De particulier dient het beheer voor een periode van 21 jaar te waarborgen.

Samen met een groot aantal gemeenten in de regio wordt flora en faunabeleid (omgang met natuurwetgeving) ontwikkeld. Behoud en versterking van natuur en landschap is een continu proces.

Doelstellingen:

- Visie op de omgang met landelijke natuurwetgeving.
- Herstel en behoud van landschapselementen in het buitengebied: 4,7 hectare aanleg, 4,5 hectare herstel en 15 hectare beheer.

1.5 Langzaamverkeersverbinding

In het kader van het Intereg IVb traject 'Sustainable Urban Fringes' (SURF) is een verbinding voor langzaam verkeer tussen en door het centrum en oostelijke groene long / Duurzame stadsranden uitgewerkt. Door de visie op deze verbinding is het mogelijk om de stadsranden per fiets, te voet maar ook per kano duurzaam bereikbaar te houden en in te richten. Hierbij wordt aangehaakt op bestaande en toe-



Verwacht duurzaam resultaat

Een mooi en toegankelijk landschap maakt het wonen in de stad aantrekkelijker, heeft positieve effecten op de gezondheid van mensen en bevordert de recreatie. Met een gevarieerd natuurbestand (flora en fauna) wordt de natuur extra aantrekkelijk voor de inwoners en bezoekers. Tevens wordt hiermee de natuur op duurzame manier in stand gehouden.

komstige markante herkenbare plekken. De functie van het Marktpllein kan als historisch brandpunt van routes worden hersteld. Een aansprekend voorbeeld is om de fysieke relatie tussen Huize Almelo en de oostelijke groene long te herstellen door het herverbinden van de Gravenallee.

Met kunstprojecten wordt deze relatie versterkt door bij de inrichting van de openbare ruimte in te spelen op het rijke historische verleden en dit zichtbaar en beleefbaar te maken in de stad en het omringende landschap. Een positief effect van de verbinding is dat de stadsrandeneconomie in de groene longen wordt bevorderd door de aanleg van meer - samenhangende - routes omdat hierdoor meer mensen door het gebied gaan en verblijven en kan er op basis van die toename ook een kans worden geboden aan nieuwe initiatieven.

Door verschillende gebieden met een langzaamverkeersroute met elkaar te verbinden kunnen nieuwe functies een kans krijgen zoals stadslandbouw, een stadsboerderij, recreatie en toerisme, werkgelegenheidsinitiatieven, al dan niet tijdelijk gebruik van vrijkomende bebouwing voor nieuwe bedrijvigheid etc. De verbinding van de stad met de stadsrand en andersom geeft nieuwe kansen en inwoners van onze stad zullen zich meer betrokken voelen bij de stadsranden en de beleving ervan.

Door de opgestelde visie voor de langzaamverkeersverbinding is het mogelijk om de stadsranden duurzamer te maken met nieuwe economische dragers die voor een duurzame invulling van de stadsranden kunnen zorgen. Sociaal flankerende maatregelen kunnen dan nodig zijn waardoor sociale effecten voor de gehele stad in positieve zin zijn te realiseren.

Voor de realisatie is een maatregelenprogramma gemaakt en daar waar kansen zich voordoen kan worden teruggegrepen op deze visie.

Doelstelling:

- Bij nieuwe initiatieven of infrastructurele projecten een duurzame standsrand maken door nieuwe duurzame economische dragers toe te voegen.



Verwacht duurzaam resultaat

Een bruikbaar en mooi landschap in stand te houden en te verduurzamen.



2

Klimaat

[TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE](#)

Almelo neemt haar verantwoordelijkheid, speelt in op de beschikbare mogelijkheden en stelt daarbij ambities op om verder te ontwikkelen en te innoveren

Almelo gaat actief door met klimaatbeleid en duurzame ontwikkeling door het stellen van doelen die ambitieus zijn, maar ook een hoog realiteitsgehalte op lokaal niveau hebben. Doelstellingen op het gebied van CO₂-reductie en klimaatbeleid kunnen echter niet altijd op lokaal niveau worden gerealiseerd. Van belang hierbij is lange termijn denken en nationale/internationale inspanningen. CO₂-reductie en -compensatie kunnen ook elders in de wereld worden bereikt (think local, act Global). Deelname aan de VN-Millenniumcampagne, samen met lokale ontwikkelingsorganisaties, kan door mondiale reductie van CO₂ en de realisatie van klimaat-doelstellingen een waardevolle bijdrage leveren aan lokale inspanningsverplichtingen.

In het Duurzaamheidsplan worden de Almelose ambities geformuleerd op het gebied van milieu, duurzaamheid, klimaatbeleid en C2C. De Almelo Acht vormen de input voor het nieuwe Duurzaamheidsplan. Het plan heeft een integraal karakter, dat wil zeggen dat alle gemeentelijke beleidsvelden waar aan duurzaamheid gewerkt wordt hiervan onderdeel vormen.

De gemeente Almelo vervult op het gebied van duurzaam bouwen een voorbeeldfunctie. Bestaande gemeentelijke gebouwen worden verduurzaamd. Het nieuw te bouwen stadhuis zal CO₂-neutraal zijn. De gebruikte bouwmaterialen zijn duurzaam en maatschappelijk verantwoord in overeenstemming met de Nota Duurzaam Inkopen. De gemeente Almelo legt hiervoor de lat hoog.

De gemeente Almelo bevordert actief duurzaamheid onder haar inwoners door middel van voorlichting en advisering.

Behalve verduurzaming van woningen en overige gebouwen heeft Almelo de ambitie om samen met het bedrijfsleven te werken aan CO₂-reductie en klimaatmaatregelen op basis van win-win. Een leidraad daarvoor vormt de nota Duurzaam Succes, ondernemen in de wereldeconomie van de 21^e eeuw, van het VNO/NCW.

Behalve aansluiting zoeken op traditionele oplossingen voor duurzaamheid en bestaande technieken wil Almelo op een innovatieve manier met duurzaamheid aan de slag. Een voorbeeld hiervan is het (terug)winnen van warmte uit afvalwater. Verder wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor grootschalige duurzame energieopwekking, bijvoorbeeld uit biogas (hub) en koudelevering.

Doelstelling:

Realisatie van de doelstellingen voor 2020 van het klimaatakkoord dat het Rijk met de gemeenten heeft gesloten in 2008.
30% CO₂-reductie ten opzichte van 1990 - Opwekking van 20% duurzame energie in 2020 - 20% minder energieverbruik t.o.v. 1990.

Inleiding

Almelo neemt haar verantwoordelijkheid ten aanzien van de klimaatdoelstellingen door in te zetten op energiebesparing en opwekking van duurzame energie. De gemeente vervult een voorbeeldfunctie voor wat betreft haar eigen gebouwen en een duurzame exploitatie daarvan zoals het nieuwe stadhuis dat zeer duurzaam zal worden gebouwd.

Via innovatieve-, stimuleringsmaatregelen en voorbeeldprojecten worden burgers en bedrijven bewust gemaakt om bij te dragen aan de klimaatdoelstellingen.

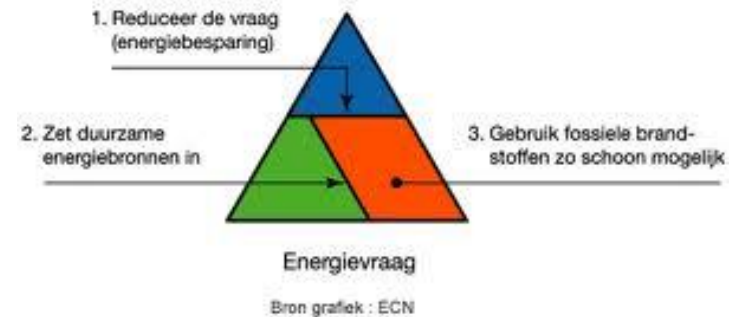
2.1 Energiebesparing

De opgave voor energiebesparing in bestaande woningen is enorm. Er zijn in Europa ambities geformuleerd over het besparen van energie. Voor Nederland betekent dit 20% energiebesparing in 2020 ten opzichte van 1990. Als steden hieraan een bijdrage willen leveren, moeten zij het energieverbruik van woningen drastisch terugdringen. Het energieverbruik van woningen in Nederland vormt ongeveer 25% van het totaalverbruik van elektriciteit en warmte. Er is dan ook grote winst te behalen met het aanpassen en verbeteren van bestaande woningen.

Bestaande woningvoorraad Almelo

Per 1 januari 2011 is de totale bestaande woningvoorraad 31.256 groot. Ruim de helft van de woningen zijn koopwoningen (17.069). In 1996 is in het bouwbesluit de isolatieplicht opgenomen het gaat hier om 3.507 woningen in Almelo. Veel huizen die vanaf eind jaren 70 zijn gebouwd zijn (deels) geïsoleerd tijdens de bouw. Daarnaast is een deel van de bestaande koopwoningen tijdens stimuleringsregelingen en/of op eigen initiatief in het verleden door de eigenaar nageïsoleerd. Naar schatting zijn op 1 januari 2011 bijna 8.000 woningen deels of helemaal geïsoleerd. Met de isolatiesubsidieregeling die in het kader van het energieloket in april 2011 is ingesteld zijn er bijna 550 extra koopwoningen in Almelo geïsoleerd. Deze woningen zijn gemiddeld 2 labelstappen op vooruitgegaan. De totale Co2 reductie is ruim 1 miljoen kg per jaar en een energiebesparing van 600.000 m3 aardgas per jaar.

Eind 2012 is ongeveer de helft van de koopwoningvoorraad in Almelo geïsoleerd.



Huurwoningvoorraad

In Almelo zijn per 1 januari 2011 14.187 huurwoningen. Alle huurwoningen van woningcorporaties hebben een energielabel. 48% heeft een label A, B of C. Deze woningen zijn geheel geïsoleerd. Nog eens 26% heeft energielabel D en dat betekent dat deze woningen (groten)deels zijn geïsoleerd. 26% van de huurwoningvoorraad is dus niet geïsoleerd, het gaat dan om 3.688 woningen. Dit is een goede score vergeleken met het gemiddelde in Nederland. Maar nog steeds een flinke klus om op te pakken.

De woningcorporaties hebben (via AEDES) landelijk afgesproken dat in 2020 hun woningvoorraad gemiddeld energielabel B heeft. De corporaties in Almelo zijn bezig met het inzichtelijk maken van de mogelijkheden voor hun woningvoorraad. Corporaties en gemeente maken, naar aanleiding van de vastgestelde Woonvisie, prestatieafspraken met elkaar. Energiebesparing is één van de thema's dat zal worden meegenomen.

De gemeente ontwikkelt specifiek beleid (Sustainable Energy Action Plan) op het gebied van energiebesparing, voert dit uit samen met partners uit het bedrijfsleven (woningcorporaties, energiebedrijven), heeft hierin een regierol en initieert daarvoor nationale en Europese subsidies.

Doelstellingen

- In 2015 6% minder energieverbruik door huishoudens, gemeente en bedrijven ten opzichte van 2008
- In 2015 neemt 1/3 van de huishoudens in Almelo groene stroom en groen gas af ten opzichte van 2008
- Gestreefd wordt naar een duurzaam stadhuis met een Breeam score Excellent.*
- In 2015 wordt bij renovatie en nieuwbouw van gemeentelijk vastgoed verder gegaan dan de wettelijke norm op gebied van duurzaamheid. Besparingen die pas in de gebruiksfase worden gerealiseerd worden meegenomen in de ontwikkelingsfase.
- Vanaf 2015 streven naar energie neutraal bouwen (vanaf 2020 verplicht).

* Bream (Building Research Establishment Environmental Assessment Method) is een beoordelingsmethode om de duurzaamheid van gebouwen te bepalen.



Verwacht duurzaam resultaat

Vermindering van het verbruik van fossiele brandstoffen en daarmee tot een verlaging van de CO2-uitstoot. Meer wooncomfort (minder tocht en vocht) en een besparing op de energierekening voor bewoners. Energie besparing leidt tot financieel rendement. Het woningbestand en de leefkwaliteit wordt substantieel verbeterd.

2.2 Duurzame energie

Almelo wil stevig inzetten op de opwekking en het gebruik van energie uit duurzame bronnen en richt zich op de volgende wijzen van grootschalige duurzame energie opwekking:

- Koude levering uit Leemslagenplas,
- Realisatie van warmte- en koudenetwerken
- Biovergisting, biogashub en verduurzamen warmtenetwerk Windmolenbroek
- Riothermie

Opwekking van windenergie ontbreekt in het rijtje omdat dit door de eisen van het Rijk ten aanzien van radarverstoringengebieden en (militaire) laagvliegroutes bijna niet mogelijk is in Almelo.

Koude levering uit Leemslagenplas

Almelo heeft eind 2008 een quickscan laten uitvoeren waaruit is gebleken dat dit rendabel kan zijn als er voldoende vraag is naar koude in de omgeving. De geplande nieuwbouw in Leemslagen bleek onvoldoende. Geadviseerd werd om verder onderzoek te doen naar de vraagkant dus de grotere afnemers zoals het ziekenhuis of grote bedrijven/kantoorgebouwen met vraag naar koeling om de haalbaarheid mogelijk te maken.

In 2011 is door de gemeente Almelo, Ziekenhuis Groep Twente (ZGT) en Cogas gezamenlijk een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar het verduurzamen van het ziekenhuis in Almelo.

ZGT wil een vergaande stap zetten in verduurzaming en efficiency verbetering van de energiehuishouding van haar gebouw in Almelo. Met het haalbaarheidsonderzoek is inzicht gekregen in de mogelijkheden om binnen een gesteld financieel en technisch kader maatregelen te nemen om de gebouwen te verduurzamen. Gebleken is dat koude levering een goede maatregel is. Almelo is eigenaar van de Leemslagenplas. Die plas kan worden gezien als een energiedrager cq grondstof. De exploitatie zal door externe partijen worden uitgevoerd.



Realisatie van warme- en koudenetwerken

In Almelo zijn de laatste jaren op diverse locaties bodemenergiesystemen gerealiseerd, te denken valt aan Magna Porta, Titus Brandsmahof, Belverdere, belastingkantoor en het politiebureau. Almelo streeft ernaar bij nieuwbouwprojecten daar waar mogelijk bodemenergiesystemen te stimuleren. Dit betekent een grote besparing op het verbruik van fossiele brandstoffen en daarmee een vermindering van de CO₂-uitstoot.

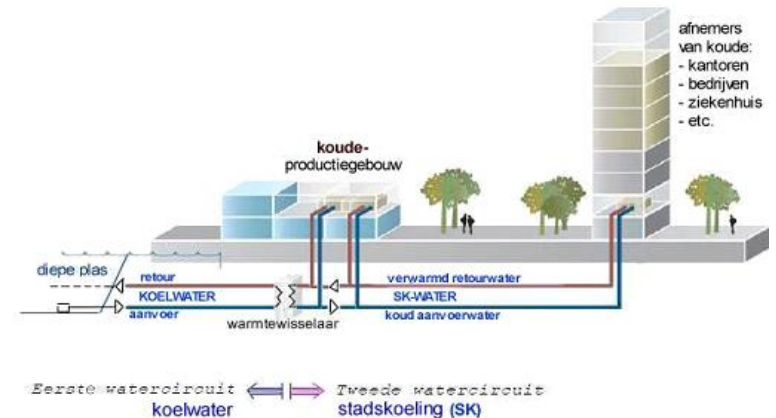
Om de efficiency van bodemenergiesystemen verder te verbeteren en het optimale rendement er uit te halen is het noodzakelijk de systemen ondergronds te ordenen.

Hierdoor kan in Almelo een warmte- en koudenetwerk worden ontwikkeld waarvan zowel bedrijfsleven, instellingen en inwoners gebruik van kunnen maken. Bedrijven kunnen bijvoorbeeld overtollige warmte afstaan aan het netwerk waarvan huishoudens of andere bedrijven op hun beurt weer kunnen profiteren.

Biovergisting, biogashub en verduurzamen warmtenetwerk Windmolenbroek

In de wijk windmolenbroek is een bestaand warmtenetwerk aanwezig (800 woningen) welke deels wordt gestookt op stortgas en deels op aardgas. Het stortgas aandeel neemt af. Er zijn echter mogelijkheden om volledig over te schakelen op biogas of een volledig duurzaam alternatief. Bijvoorbeeld door afname van biogas van een biovergister. Uit onderzoek is gebleken dat een biovergister op XL-businesspark een zeer interessant perspectief biedt en in zowel technisch als organisatorisch opzicht mogelijk is.

Het biedt tevens mogelijkheden voor uitbreiding van een biogashub in Twente waar uiteindelijk verschillende projecten op zouden kunnen aansluiten. Cogas en Twente hebben samen Twenergy opgericht om een dergelijke hub te realiseren. Almelo stimuleert deze initiatieven en helpt daar waar mogelijk is zoals bij aanvragen van Europese subsidies. Tevens is Almelo lid van de (bestuurlijke) initiatiefgroep Twentse bio-energiebedrijf.



Verwacht duurzaam resultaat

Veel bedrijven en instellingen zien het belang en de rol van duurzame energie en energiebesparing voor hun bedrijfsvoering, het financiële rendement daarvan en de positieve uitstraling in de maatschappij.

Het scheppen van de mogelijkheid om aan te sluiten op duurzame energiesystemen heeft een grote positieve invloed op de ontwikkelingsmogelijkheden van de stad en heeft een aanzuigende werking naar buiten, waarmee werkgelegenheid, imagoverbetering en innovatie worden bevorderd.

Riothermie

In 2011 is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden van het gebruik van energie uit afvalwater. De essentie van riothermie is dat met behulp van warmtewisselaars in het riool warmte of koude aan het rioolwater wordt onttrokken. Dit water kan vervolgens, afhankelijk van het seizoen, kouder of warmer gemaakt worden met een warmtepomp. Hierna is het geschikt om woningen, winkels, kantoorgebouwen en instellingen te koelen of te verwarmen. De CO2 reductie die hiermee kan worden bereikt ten opzichte van een traditioneel verwarmingssysteem bedraagt 75%. Relevant is een goede match tussen de locatie waar een rioolbuiswarmtewisselaar mogelijk is en de locatie waar behoefte is aan warmte. Begin 2013 zal de kanskaart gereed zijn. Aan de hand van de kanskaart zal gekeken worden welke bij locaties in Almelo riothermie toegepast kan worden.

Doelstellingen:

- In 2015 wordt in Almelo 5% duurzame energie opgewekt ten opzichte van het totale verbruik.
- Bij tenminste de helft van alle ruimtelijke projecten wordt voor het toekomstige energieverbruik duurzame energie opgewekt.
- Koude winning uit de Leemslagenplas is in 2015 gerealiseerd.
- Er zijn in 2015 2 voorbeeldprojecten met betrekking tot riothermie gerealiseerd.
- In 2015 kunnen burgers en bedrijven op een digitale potentiekaart de mogelijkheden van bodemenergiesystemen inzien.



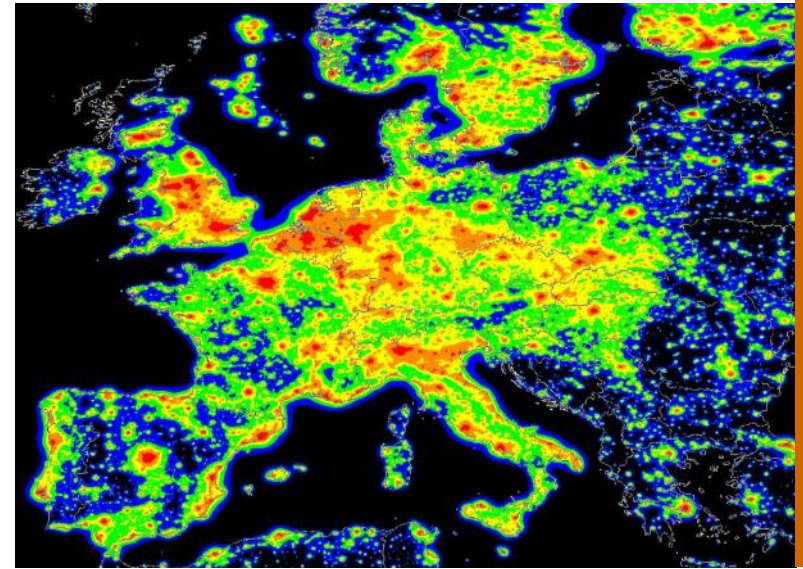
2.3 Licht en donker

Als gemeente kun je direct invloed uitoefenen op openbare verlichting en de verlichting in en rondom gebouwen die in eigendom zijn van de gemeente.

De openbare verlichting levert een bijdrage aan verkeersveiligheid, de sociale veiligheid en leefbaarheid bij duisternis. Maar dan wel tegen zo beperkt mogelijke energie kosten en met een minimale milieubelasting. Dit laatste uit zich in het gebruik van duurzame materialen, lampen met een zo laag mogelijk energieverbruik, gebruik van duurzame energie en technieken om het energieverbruik te beperken (zoals dimmen). Door de keuze van efficiënte combinaties van armatuur en lamp wordt lichthinder voorkomen of beperkt. Voor nieuwe ontwikkelingen worden pilot-projecten opgestart zodat kennis wordt opgedaan met nieuwe technieken.

De gemeentelijke gebouwen dienen voorzien te zijn van adequate verlichting van werkplekken, vergaderruimtes en verkeersruimtes met toepassing van energiezuinige lampen en armaturen, geleidelijke vervanging van verouderde verlichting door energiezuinige verlichting. Energiebesparing wordt actief gestimuleerd en het energieverbruik wordt gemonitord. Waar mogelijk toepassing van LED-verlichting.

Negen Twentse gemeenten hebben samen met de Regio Twente en de provincie Overijssel in 2009 het initiatief genomen om in Twente iets te gaan doen aan het verminderen en voorkomen van lichtvervuiling en de bevordering van donkeregebieden, onder het motto "donker waar mogelijk, licht waar nodig". Het doel van het project is om zowel gezamenlijk actie te ondernemen als op gemeentelijk niveau bevorderende maatregelen te nemen. Op dit moment wordt gewerkt aan een basisbeleidsplan als uitgangspunt voor individuele gemeentelijke beleidsplannen. Verder wordt een communicatietraject opgestart om de Twentse inwoners bewust te maken van de kwaliteiten van licht en donker en de maatregelen die men zelf kan nemen om lichthinder voor de directe omgeving te voorkomen, het donker te bevorderen en tegelijkertijd energie en geld te besparen. Te denken valt aan buitenverlichting aan woningen en bedrijven en aan tuinverlichting.



Verwacht duurzaam resultaat

Een openbare ruimte die zo verlicht is dat mensen zich 's avonds en 's nachts veilig voelen. Goed verlichte gemeentelijke gebouwen waar het prettig en goed werken is. Die tegelijkertijd zo min mogelijk energie verbruiken. Deze vermeden energie levert een reductie van de CO2-uitstoot op. Minder lichtvervuiling en meer donkere gebieden.

Almelo beschikt al over een beleids- en uitvoeringsplan Openbare Verlichting op basis waarvan de openbare verlichting duurzamer, energievriendelijker en effectiever wordt zonder afbreuk te doen aan de veiligheid en veiligheidsgevoelens, te denken valt aan LED- en dimbare verlichting. Om een optimaal resultaat te bereiken zijn in een aantal woonstraten praktijkproeven gedaan en is met de meningen van bewoners rekening gehouden.

Verder is sprake van een dynamisch lichtstelsel op het XL Businesspark, de aanpassing van verlichting in fietstunnels en onder viaducten, het vervangen van de verlichting op de rondwegen door LED-verlichting en de aanpak van hotspots, zoals het aanlichten van gebouwen en de verlichting op sportvelden.

In het buitengebied is een inventarisatie van de straatverlichting uitgevoerd waarbij nut en noodzaak is afgewogen tegen persoonlijke- en verkeersveiligheid, Om het buitengebied donkerder te maken is bekeken of een deel van de openbare verlichting in het buitengebied zou moeten worden weggehaald. Aangezien het gemeentelijk beleid met betrekking tot verlichting in het buitengebied en de groene longen al langere tijd terughoudend geweest is, is er geen onmiddellijke aanleiding om openbare verlichting te verwijderen. Het Almelose buitengebied is relatief donker vergeleken met andere gemeenten in Twente. Die donkerheid wordt gekoesterd.

Doelstellingen:

- Deelname aan Europees project Light Challenge in samenwerking met Universiteit Twente: 1 woonstraat in Almelo.
- Verduurzaming openbare verlichting: dimmen waar mogelijk en bij aanschaf zo energiezuinig als mogelijk.
- In 2013 starten met communicatie / bewustwordingstraject voor burgers over licht- en donkerbeleid.
- Voorkomen van overmatige verlichting / hotspots bij sportaccommodaties, gebouwen, bedrijven(terreinen) en agrarische inrichtingen (bijv. open stallen) (2013 e.v.)







3

Duurzame stad

wonen en werken

[TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE](#)

Van groei naar een stad in balans

Uitgangspunt is: gebruik het bestaande, dat wil zeggen de huidige woonwijken, winkelgebieden, industrieterreinen parken en monumentale bomen. Deze hebben elk een eigen kwaliteit. Hierbij gaat het niet alleen om de fysieke verschijningsvorm, hoe het er uitziet, maar ook om de culturele waarde, ze zijn het tastbare resultaat van de inzet van Almeloërs door de eeuwen heen. Waardeer en herontdek de bestaande kwaliteiten in de stad. Door het gebruik van het bestaande leggen we geen of veel minder beslag op de open ruimte buiten de stad en op grondstoffen. We kunnen hiermee tevens anticiperen op conjuncturele trends en op demografische ontwikkelingen.

Almelo heeft een belangrijke opgave om de stad in balans te brengen: een meer evenwichtige bevolkingsopbouw – het aantrekken van hogere inkomens - en meer draagvlak voor stedelijke voorzieningen. Dit vraagt om groei van de stad. Door nieuwe woon- en werkgebieden trekken we nieuwe groepen naar Almelo en creëren we werkgelegenheid. Additionele ruimte kan nodig zijn als de huidige stad die mogelijkheid niet biedt. In eerste instantie zal de ruimtebehoefte aan de binnenstedelijke mogelijkheden moeten worden getoetst. Te denken valt ondermeer aan woonwijken met onderscheidende woonmilieus, thematische bedrijventerreinen voor nieuwe vormen van werkgelegenheid en het creëren van alternatieve vormen van werkgelegenheid, bijvoorbeeld op het gebied van groen en water.

Almelo moet ook durven blijven groeien in termen van natuur, groen en water, naast groei van de bevolking, woonwijken en bedrijventerreinen. Als bepaalde gebieden voorlopig nog niet ontwikkeld worden dan moet de aanleg c.q. ontwikkeling van tijdelijke natuur mogelijk zijn. Als in de stad gebouwd wordt dan bij voorkeur zo duurzaam mogelijk. De gemeente zelf heeft daarin een duidelijke voorbeeldfunctie te vervullen. Te denken valt daarbij aan het nieuw te bouwen stadhuis.

Bij binnenstedelijke herontwikkeling is het behoud en herbestemming van industrieel erfgoed zoals dat op ondermeer het Indië terrein het geval is met de oude textielcomplexen van groot belang. Van belang is verder de aanleg van duurzame bedrijventerreinen en de bereikbaarheid daarvan voor fietsers. Duurzame bedrijventerreinen kunnen ook deels een recreatieve functie vervullen. Aangezien de gemeente eigenaar en beheerder is van de openbare ruimte in de stad kan een meerwaarde worden gecreëerd door een duurzame inrichting en beheer van die openbare ruimte.

Inleiding

Stad in Balans is een belangrijk uitgangspunt voor het gemeentelijk beleid. Groei van de stad wordt in beginsel gezocht binnen de bestaande stedelijke structuur. Vrijkomende binnenstedelijke gebieden worden heringericht als duurzame woongebieden. In de Woonvisie is de ontwikkelingsrichting nader uitgewerkt. Verbetering van de woon- en leefkwaliteit en beleving van de stad zijn belangrijke toetsingskaders, waarin de elementen water en groen een belangrijke rol spelen. Almelo wil een complete en duurzame stad zijn waar mensen graag wonen, werken en verblijven. Innovatieve oplossingen dragen bij aan de duurzame kwaliteit van de stad.

3.1 Bestemmingsplannen

Almelo wil een duurzame stedelijke ontwikkeling bevorderen. Hiermee wordt bedoeld: 'het ordenen, inrichten en beheren van de leefomgeving op een ecologische verantwoorde wijze, zodat ook de komende generatie, daar graag willen en kunnen leven'. Almelo wil aan duurzaamheid werken door onder meer de dialoog te zoeken en een open planningsproces.

Duurzame inrichting

Voordat ergens een woonwijk wordt gebouwd of een bedrijventerrein wordt aangelegd, wordt een uitgebreid planproces doorlopen. Het opnemen van duurzaamheidsparaagraaf in ruimtelijke plannen is daarom een zinvol instrument. In elke stadium van dit planproces zijn er kansen en mogelijkheden voor een duurzame inrichting. Dat begint al met de plaats waar gebouwd gaat worden, de locatiekeuze. Locatiebeleid kan bijvoorbeeld het gebruik van de auto verminderen en vervoer per fiets en openbaar vervoer stimuleren.

Wanneer een locatie eenmaal gekozen is, dan kan het gebied ook zo worden ingericht dat milieuvriendelijk vervoer zoveel mogelijk kansen krijgt. Bijvoorbeeld door korte fietsverbindingen door een wijk aan te leggen, of door woningen te concentreren (hoogbouw) bij haltes voor openbaar vervoer. Deze aspecten kunnen vervolgens als uitgangspunt dienen voor het verdere ontwerp. Dat kan uiteindelijk leiden tot een



Parkwijk.

duurzame leefomgeving.

Naast verkeer is zuinig ruimtegebruik van groot belang. Door in het bestaande stedelijk gebied bij nieuwbouw efficiënt om te gaan met de ruimte, blijven de groene longen en het buitengebied ook echt 'groen'. Ook biedt het mogelijkheden voor gemeenschappelijk energievoorziening zoals warmte koude opslagen of riothermie. Gebruik maken van de warmte van de zon kan door woningen op de zon te oriënteren met mogelijkheden voor zonnecellen of zonnecollectoren op de dakvlakken die naar het zuiden zijn gericht. Daarnaast heeft duurzame inrichting betrekking op het inspelen op de kansen die een specifieke locatie biedt. Door in een vroeg stadium aandacht te besteden aan specifieke kenmerken met betrekking tot flora, fauna, landschap, bodem en het watersysteem, ontstaat een aantrekkelijke en duurzame woonomgeving. Bijvoorbeeld door in een laaggelegen gebied veel ruimte voor vijvers te reserveren, terwijl oorspronkelijke sloten met de bomen die daar langs staan, gehandhaafd worden bij nieuwbouw in dat gebied.

Ook voor de herontwikkeling van bestaande gebieden is het belangrijk om aandacht te besteden aan een duurzame inrichting. Er is echter geen blauwdruk te geven voor duurzame stedenbouw. De kansen daarvoor zijn te sterk afhankelijk van de situatie ter plaatse. Duurzame stedenbouw begint bij het zo vroeg mogelijk nadenken over wensen en kansen bij een nieuw project. Dat vraagt om goede samenwerking binnen de gemeente, maar zeker ook met externe partijen.

Duurzame bedrijventerreinen

Almelo omschrijft duurzame bedrijventerreinen als het vanuit een integrale benadering streven naar een optimale balans tussen de aspecten ruimtegebruik, milieuprestaties en economische- en sociale ontwikkeling. Waar bedrijven en overheden nauw samenwerken met als doel: betere bedrijfsresultaten, betere milieuprestaties en efficiënt ruimtegebruik.

Door samenwerking op bedrijventerreinen valt nog veel winst te boeken. Zo kunnen bedrijven de energie- en materiaalstromen efficiënter benutten. Bijvoorbeeld door het hergebruik van afvalstoffen als grondstof, gezamenlijke afvalwaterzuivering, toepassing van riothermie en / of gezamenlijke bodemenergiesystemen, het combineren van vrachten of gezamenlijk invulling geven aan maatschappelijk verantwoord ondernemen.



Verwacht duurzaam resultaat

*Bij de (her)inrichting van gebieden is duurzaamheid vanaf het begin van de planvorming een even belangrijk uitgangspunt als andere uitgangspunten.
Een duurzame leefomgeving waar burgers zich thuisvoelen.*

3.2 Duurzame binnenstad

De gemeente Almelo werkt aan de vernieuwing van de Almelse binnenstad in de Pilot Binnenstedelijke transformatie. Met als doelstelling: streven naar een duurzame vernieuwing van de binnenstad. Hiervoor is het rapport "Ambities en kansen voor een duurzame binnenstad van Almelo" opgesteld. In dit rapport wordt het ambitieniveau benoemd en worden kansen gekoppeld aan de nieuwe visie voor de binnenstad en de uitvoeringsstrategie. Het beschrijft de "stip aan de horizon" en geeft aan welke inzet de gemeente zal plegen om haar duurzame ambities te bereiken. Hoe die stip wordt bereikt is afhankelijk van de kansen die zich op dat moment aandienen.

De duurzaamheidsambities zijn:

- **Bodem:** Regie op duurzaam gebruik van de ondergrond;
- **Energie:** Minder energieverbruik en meer duurzame energie in de binnenstad, maximale benutting van de kansen voor duurzame energie opwekking.
- **Water:** Optimalisatie waterkwaliteit en kwantiteit, maximale bijdrage van water aan een klimaatbestendig Almelo;
- **Openbare ruimte:** Steeds duurzamer inrichten en duurzamer inkopen, duurzame waarde creatie voor ruimtelijke en sociale kwaliteit van de openbare ruimte;
- **Gebouwen:** Alle nieuwbouw is duidelijk duurzamer dan de wettelijke norm;
- **Mobiliteit:** Vergroten van de keuzemogelijkheden voor duurzaam vervoer;
- **Tijdelijkheid:** Tijdelijke bestemmingen voor braakliggende terreinen en leegstaande gebouwen mogelijk maken, met de samenleving nieuwe tijdelijke bestemmingen realiseren;
- **Beleving:** verhogen van de belevingswaarde op basis van de resultaten van het belevingsonderzoek, de binnenstad is een positieve belevenis voor de bezoekers en bewoners.

De gemeente doet al meer aan duurzaamheid dan wettelijk verplicht is. Nu de binnenstad de komende jaren wordt getransformeerd biedt dit nog meer kansen voor duurzaamheid. Daar waar het realistisch is om deze kansen te benutten worden ze



Verwacht duurzaam resultaat

Een binnenstad waar burgers graag komen en verblijven.

opgepakt om zo Almelo te profileren als duurzame binnenstad.

Doelstellingen:

- Monitoren beleving van de binnenstad.
- Ondergrondse afvalcontainers plaatsen.
- 50% van de nieuwbouw wekt eigen duurzame energie op.
- Stimulering groendaken en gevels.
- Duurzaam materiaal gebruik in de openbare ruimte.
- Tijdelijke invulling van de helft van de braakliggende terreinen in de binnenstad.

3.3 Wonen

In 2012 is de woonvisie "Almelo Stad voor Mensen van Almelo 2020" vastgesteld. In dit document is aangegeven welke ontwikkelingen de komende jaren op het brede beleidsveld Wonen wordt verwacht en welke beleidskeuzes daaraan zijn verbonden. De woonvisie bepaalt het 'eigen' beleid en de 'eigen' inzet van de gemeente. De woonvisie is tevens richtinggevend voor de partners (burgers, corporaties, zorg- en welzijnsaanbieders, ontwikkelaars en ondernemers), die cruciaal zijn bij de uitvoering van het woonbeleid. Almelo wil een stad in balans zijn die duurzaam, dynamisch, comfortabel en veilig is. Een stad van en voor mensen. Onder duurzaam verstaat Almelo niet alleen een schoon milieu maar ook een veilige, leefbare, toegankelijke en toekomstbestendige stad.

De gemeente wil samen met externe partijen de volgende doelstellingen bereiken:

- Meer variatie in woonaanbod: toevoegen binnenstedelijke en sub-urbane woonmilieus.
- Bestaande woongebieden verbeteren.
- Per 1 januari 2015 woont tenminste 50% van de huishoudens in een vorm van een woonservicegebied.
- Co2 uitstoot van woningen is in 2020 met 20% verminderd.
- In 2020 heeft de bestaande woningvoorraad gemiddeld energielabel B.
- Beheersbare woonlasten.



Verwacht duurzaam resultaat

*In 2020 is Almelo een aantrekkelijke provinciestad: het is er prettig leven en goed toeven.
Almelo is een complete en duurzame stad waar mensen graag komen en vaker blijven wonen.*

3.4 Water

Per 1 januari 2008 is de Wet gemeentelijke watertaken in werking getreden. Door invulling te geven aan deze wet is er sprake van een verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP). In het vGRP wordt naast de gebruikelijke inhoud van een GRP tevens inhoud gegeven aan de nieuwe zorgplichten van de gemeente: de hemelwaterzorgplicht en de grondwaterzorgplicht.

De gemeente Almelo heeft een vGRP opgesteld om invulling te geven aan een duurzame inzameling en verwerking van afvalwater, hemelwater en overtollig grondwater en een duurzaam beheer van het gemeentelijk rioolstelsel. Riolering draagt namelijk bij aan de volksgezondheid, de kwaliteit van de leefomgeving en beschermt de bodem, het grond- en oppervlaktewater. De aanleg en het beheer van riolering zorgt dat verontreinigd afvalwater uit de directe leefomgeving wordt verwijderd en voorkomt de directe ongezuiverde lozing van afvalwater op bodem- of oppervlaktewater. Daarnaast zorgt riolering voor de ontwatering van de bebouwde omgeving door naast het afvalwater van huishoudens en bedrijven ook het overtollige regenwater van daken, pleinen, wegen en het overtollige grondwater apart in te zamelen en af te voeren.

Afvalwaterzorgplicht

De afvalwaterzorgplicht is grotendeels een voortzetting van het beleid zoals dat vroeger gold. Voor de afvalwaterzorgplicht streeft de gemeente Almelo in haar gebied een duurzame en doelmatige inzameling en transport van afvalwater na tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. Nieuwe aspecten die in het vGRP aan de orde komen zijn:

Onderzoek en stimuleringsbijdragen in verband met alternatieve sanitatie concepten, waarbij wordt bekeken of afvalwater op een andere duurzamere wijze kan worden ingezameld en getransporteerd dan in het verleden gebruikelijk, bijvoorbeeld via een lokale zuivering of het scheiden van verschillende afvalwaterstromen. Inhalen van de achterstand die is opgelopen bij het onderhouden van kolken via een kolkenproject.

Het beheer en onderhoud van de riolering wordt verder versterkt. De afgelopen jaren is daar al een goede aanzet voor gemaakt.



Hemelwaterzorgplicht

De taakopvatting voor de hemelwaterzorgplicht komt overeen met de taakopvatting voor de afvalwaterzorgplicht, echter de gemeentelijke beleidsvrijheid is bij de hemelwaterzorgplicht beduidend groter dan bij de afvalwaterzorgplicht. Voor de hemelwaterzorgplicht streeft de gemeente Almelo in haar gebied een duurzame en doelmatige inzameling en afvoer van hemelwater na.

De belangrijkste aandachtspunten in het gemeentelijk hemelwaterbeleid zijn:

- Actief benutten van kansen om hemelwater van afvalwater te ontvlechten bij onder andere uitbreidingen, inbreidingen, wijkrenovatieprojecten, vervangingsprojecten en wegenprojecten mede in relatie tot lange termijn doelstellingen in het waterplan.
- Onderzoeksinspanning om de hemelwaterzorgplicht verder te onderbouwen.
- Stimulering van het toepassen van zogenaamde vegetatiedaken. Vegetatiedaken worden onder meer ingezet om de toenemende piekafvoeren van hemelwater vanuit stedelijk gebied tegen te gaan (circa 60% van de neerslag wordt op vegetatiedaken vastgehouden). Vegetatiedaken kunnen verder een rol spelen in het behalen van duurzaamheidsdoelstellingen (energiebesparing en leefbaarheid).

Grondwaterzorgplicht

Voor de grondwaterzorgplicht sluit het vGRP aan bij het beleid dat is geformuleerd in het kader van deel B van het grondwaterplan dat in januari 2010 door B en W is vastgesteld.

De belangrijkste aandachtspunten in het gemeentelijk grondwaterbeleid zijn:

- Het verwoorden van heldere criteria om te bepalen wanneer sprake is van te hoge grondwaterstanden en wanneer overtollig grondwater vervolgens wordt ingezameld en verwerkt.
- Het verwoorden van het beleid rondom de werkelijke aanpak van grondwateroverlast. Tevens is beleid ontwikkeld om grondwateroverlast in nieuw te ontwikkelen gebieden te voorkomen.
- Het verwoorden van het beleid voor toepassing van drainages en infiltratie transport riolen, alsmede het beheer en onderhoud hiervan.



- Het optimaliseren van de monitoring van de grondwatersituatie;
- Het verbeteren van de communicatie met bewoners via het instellen van een digitaal waterloket In afwijking van het grondwaterplan zijn de acties en maatregelen getemporeerd om de stijging van de rioolheffing te beperken.

De gemeente heeft daarnaast ook haar taken op het gebied van de grondwaterkwaliteit op basis van de Wet bodembescherming. In de komende planperiode staat de gebiedsgerichte aanpak van grondwaterverontreinigingen en de regulering van de ondergrond centraal. Dit is conform het Bodemconvenant uit 2009.

Stedelijk Waterplan Binnenstad

Almelo is bezig met het opstellen van een waterplan voor de binnenstad, verwacht wordt dat dit eind 2012 gereed is. In het Waterplan Binnenstad worden alle stedelijke waterstromen (afvalwater riool, hemelwater, grondwater en oppervlaktewater) integraal behandeld. Er wordt gekeken naar de bestaande, de gewenste en de nieuwe situatie. Er worden kruisverbanden gelegd tussen de verschillende waterstromen zodat er gestreefd kan worden naar win-win-situaties. Watertekort op de ene plek kan wellicht worden aangevuld door het oplossen van (grond-) wateroverlast elders. Door deze kruisverbanden ontstaan er mogelijkheden voor duurzame oplossingen. Ook zullen voorstellen worden gedaan voor het voorkomen van het ontstaan van afvalwater, bijvoorbeeld door alternatieve sanitatietechnieken, de aanleg van groene daken, het afkoppelen/niet aansluiten van hemelwater en het hergebruiken van water. Verder zullen de kansen in beeld worden gebracht voor mogelijkheden van duurzame energie uit water, bijvoorbeeld riothermie.

Doelstellingen:

- Elk jaar 0,5 hectare verhard oppervlak afkoppelen.
- Kwaliteit van rioolstelsel verbeteren.
- Baggeren van watergangen conform uitvoeringsprogramma.



Verwacht duurzaam resultaat

*Duurzame inzameling en verwerking van afvalwater, hemelwater en overtollig grondwater en een duurzaam beheer van het gemeentelijk rioolstelsel.
Lagere kosten voor transport en zuivering afvalwater.
Water wordt in het gebied gehouden, met positieve effecten voor waterbeheer, grondwaterstanden, natuur.*

3.5 Huisvesting

De gemeente heeft op grond van de onderwijsregelgeving en de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs Gemeente Almelo 2009 een zorgplicht ten aanzien van de kwaliteit van de huisvesting van het basis- en voortgezet onderwijs.

Daartoe is er voor de periode tot en met 2014 een Integraal Huisvestingsplan (IHP) door het college van B&W vastgesteld met als doel het realiseren van adequate huisvesting voor het primair-, (voortgezet) speciaal- en voortgezet onderwijs in de gemeente Almelo. Het IHP brengt de problemen/ uitdagingen en oplossingsrichtingen ten aanzien van de onderwijshuisvesting in kaart en bevat een overzicht van de gewenste investeringen om te kunnen blijven voorzien in de behoefte en vraag naar adequate onderwijshuisvesting.

Onderdelen van het IHP zijn nieuwbouw, renovatie, verbetering van de opstallen, energiebesparing, verbetering van het binnenklimaat, onderhoud, brandveiligheid en materiaalgebruik. Het IHP is een instrument waarin wordt aangegeven hoe de gemeente in samenwerking met de schoolbesturen de onderwijshuisvesting vorm wil geven.

Eind 2012 heeft de Almelose gemeenteraad besloten een nieuw stadhuis te realiseren in het bestuurlijk hart van de stad op de Fortezzalokatie. Het nieuwe stadhuis van Almelo wordt een stadhuis dat een open karakter en een duurzame bouwstijl krijgt. Het wordt een herkenbaar gebouw, in het hart van het bestuurlijk centrum van de stad, naast de rechtbank en het belastingkantoor en in de onmiddellijke nabijheid van het Centraal Station. Het nieuwe stadhuis wordt bovendien een duurzaam gebouw, onder meer door het gebruiken van duurzame materialen, het realiseren van uitstekende isolatie en duurzame energievoorziening.

Doelstellingen:

- Realiseren van nieuwbouw stadhuis met Breeamscore Excellent.
- Bij nieuwbouw en verbouw van schoolgebouwen worden energetische verbeteringen van het gebouw en maatregelen voor een goed binnenklimaat opgenomen in de plannen.
- Mogelijkheden onderzoeken voor de 2^{de} tranche project Frisse scholen.



Verwacht duurzaam resultaat

Adequate duurzame huisvesting voor het primair, (voortgezet) speciaal- en voortgezet onderwijs. Dat wil zeggen verbeterd binnenklimaat, energiebesparende maatregelen, duurzaam materiaalgebruik en de brandveiligheid.

3.6 Almelo Centrum voor Duurzaamheid en Innovatie

Almelo timmert al jaren aan de weg op het gebied van duurzaamheid en innovatie en neemt hierbij zowel binnen de regio als binnen Nederland een vooraanstaande rol in. De kracht van de gemeente Almelo zit voornamelijk in de synergie tussen de verschillende bedrijfsonderdelen en de interacties met het maatschappelijk veld. Hierdoor heeft de Almelose aanpak een meerwaarde in de zin van het scheppen van meer werkgelegenheid, meer bedrijfsvestigingen, verhoging van het kennisniveau, verhoging van het gemiddelde inkomen en versterking van het imago van Almelo als duurzame en innovatieve stad.

Het centrum heeft tot doel deze initiatieven een impuls te geven door:

- samenwerkingsverbanden te organiseren;
- projecten beter te profileren en in te kaderen in een ambitieus duurzaamheidskader waardoor financiering/subsidiekansen stijgen
- de ontwikkelingen te bevorderen door innovatief opdrachtgeverschap vanuit de gemeente richting ondernemers te faciliteren.

De Regio Twente wil een economisch duurzame en sterke regio worden en wil haar nationale positie als tweede kennisregio in Nederland versterken. Daarnaast is de ambitie om in 2020 te behoren tot de top-5 van Europese regio's op het gebied van innovatie en technologie. De Twentse Innovatieroute en de Innovatiedriehoek zijn twee grote projecten binnen de regio die erop gericht zijn deze ambitie te realiseren. Daarnaast heeft de Regio Twente de duurzaamheidsagenda Twente vastgesteld en hebben de regiogemeenten de taak de lokale initiatieven in beeld te brengen vanuit het oogpunt van regionale samenwerking.

Met het project levert de gemeente Almelo een bijdrage aan Europese, nationale, provinciale en Twentse ambities en invulling geven aan bestaande beleidsdoelen. Om het project uit te voeren wordt een beroep gedaan op de EFRO-subsidies.



Doelstellingen:

- Zetten van impulsen om realisatie van ambities uit het rapport “kansen en ambities voor een duurzame binnenstad in Almelo”.
- Inzetten op zichtbare ingrepen in de binnenstad om daarmee de thema’s innovatie en duurzaamheid te demonstreren
- Zetten van impulsen om de invoering van nieuwe energietechnieken en toepassingen te versnellen
- Vermindering van energieverbruik door energiebewustzijn te stimuleren.



Verwacht duurzaam resultaat

Versterking van het imago van Almelo als duurzame en innovatieve stad.

3.7 Grondverzetbeleid en bodembeheer

Op 1 juli 2008 is het hoofdstuk Grond en baggerspecie voor landbodem van het Besluit bodemkwaliteit in werking getreden. Dit hoofdstuk is het wettelijk kader voor hergebruik van grond en baggerspecie. Binnen Regio Twente heeft Almelo samen met een aantal andere gemeenten samengewerkt bij het opstellen van nieuw grondverzetbeleid (hierna "deelnemende gemeenten" genoemd). Deze samenwerking in de regio heeft geleid tot een op elkaar afgestemd grondverzetbeleid. Het richt zich op behoud van de goede bodemkwaliteit binnen de regio en maximaal grondverzet in de deelnemende gemeenten tegen lage kosten. Dit uit zich onder andere in vergelijkbare bodemkwaliteitskaarten en dezelfde bodemkwaliteitswaarden binnen de regio Twente.

Regionaal afgestemde waarden

Er is gekozen voor gebiedsspecifiek beleid. Hierin zijn de bodemkwaliteitsnormen afgestemd op de locatiespecifieke kenmerken van Almelo. De onderbouwing hiervan is vastgelegd in de bodembeheernota en de bodemkwaliteitskaart. Grond mag alleen worden toegepast als hiervoor een bewijsmiddel aanwezig is. Dit bewijsmiddel moet aangeven wat de kwaliteit is van de betreffende grond. In de meeste gevallen van grondverzet kan de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel worden gebruikt. Hiermee wordt de bodemkwaliteit behouden en wordt maximaal grondverzet tegen zo laag mogelijke kosten binnen en tussen de gemeenten.

Werkvoorraad bodemverontreinigingen

De bodemsaneringsoperatie vraagt nog altijd veel geld en capaciteit. In de gemeente Almelo lopen nog altijd een aantal grote bodemsaneringen (bijvoorbeeld: Rohofstraat, Nicolon-Palthe terrein, J. Perkstraat).

In juli 2009 is het Bodemconvenant gesloten. Hierin zijn tussen de bestuurslagen afspraken gemaakt over onder andere de aanpak van de spoedlocaties. Spoedlocaties zijn situaties waarbij er sprake is van humane, ecologische en / of verspreidingsrisico's. Het is een eindige operatie, omdat in 2030



(mogelijk eerder) iedere zogeheten ernstige verontreiniging gesaneerd dan wel beheerd moet zijn. Voor de prioritering wordt onderscheid gemaakt in spoedlocaties en niet spoedlocaties. De gemeente heeft nu nog ongeveer 17 locaties die spoedseisend dan wel potentieel spoedeisend zijn. Deze (potentiële) spoedlocaties en de overige werkvoorraad worden de komende tijd onderzocht via het project Landsdekkend beeld. Waar nodig wordt aansluitend de bodem gesaneerd. De regie van dit project berust bij de gemeente.

Doelstellingen:

- Behoud van een goede bodemkwaliteit: stand still of een gestadige verbetering.
- In 2015 moeten alle humane spoedlocaties beheerst dan wel gesaneerd zijn en alle locaties met ecologische- en/of verspreidingsrisico's in beeld zijn, waarbij gestreefd wordt deze risico's ten minste beheerst te hebben.



Verwacht duurzaam resultaat

Behoud goede bodemkwaliteit en maximaal grondverzet tegen lage kosten.

In 2015 zijn alle humane spoedlocaties beheerst of gesaneerd.

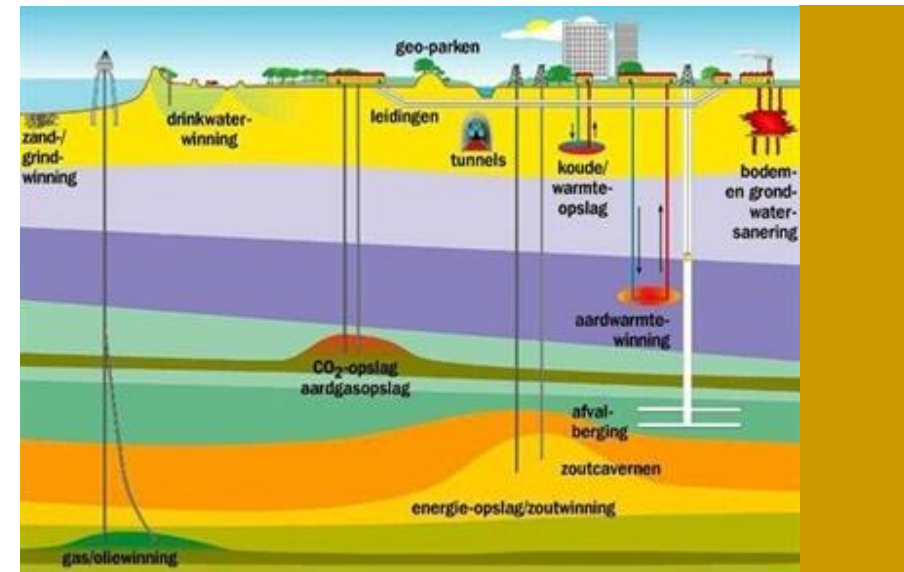
3.8 Visie op de ondergrond

Het bodembeleid komt in de volgende fase, het gaat zich richten op de waarde van de bodem voor brede maatschappelijke opgaven en gebiedsontwikkelingen. De bodem is een bron voor waardecreatie die meer en meer wordt ontdekt, denk aan ondergrondse bebouwing, innovatieve waterberging of de opslag en winning van duurzame energie. Ook gaat het om de inrichting van de ondergrond, dit vraagt om een 3D-benadering bij ruimtelijke ontwikkelingen. De ondergrondse ruimte lijkt onbeperkt maar voornamelijk in de eerste meters onder het maaiveld van het stedelijk gebied ontstaat ruimtedruk. Daarom streven we naar een duurzaam gebruik van de ondergrond. In plaats van het principe 'wie het eerst komt, wie het eerst maalt' moet de geschiktheid van en de drukte in de ondergrond een rol krijgen bij het toekennen van bovengrondse en ondergrondse functies.

We kijken niet meer sectoraal vanuit bodem, maar kijken mee vanuit economische, maatschappelijke en ruimtelijke overwegingen. Dit vraagt om een omschakeling van een sectorale benadering naar een integrale benadering van zowel de boven- als ondergrond maar ook van ondergrondthema's onderling. In die rol ontstaan er kansen door mee te bewegen met de dynamiek van andere sectoren. Bodem wordt aangeboden als bouwgrond, basis voor natuur en landschap of instrument voor het winnen van energie. Daarnaast worden nieuwe verontreinigingen of uitputting voorkomen, juist vanwege de waarde die de bodem heeft voor de gehele maatschappij. Hier komt people, planet en profit samen. Al deze ontwikkelingen vragen om veranderingen in beleid, nieuwe rollen en aanpassing van instrumenten. Vanuit de behoefte aan grip op deze nieuwe situatie is het project 'Visie op de ondergrond' gestart. Een brede inventarisatie heeft geleid tot drie concrete projecten namelijk regie op bodemenergie, gebiedsgericht beheer van complexe grondwaterverontreinigingen en regie in de netwerklaag.

Regie op bodemenergie

Een bodemenergiesysteem is een relatief nieuwe techniek waarmee gebouwen op een duurzame wijze verwarmd en gekoeld kunnen worden. De watervoerende lagen in de bodem zijn goed bruikbaar om warm en koud water in op te slaan. De



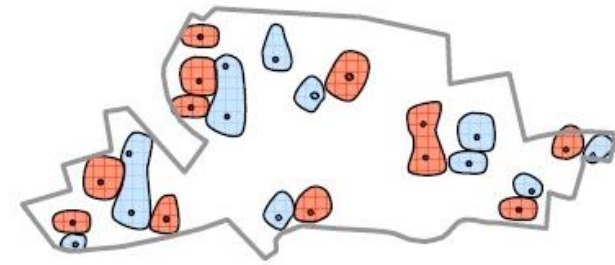
Een greep uit de functies van de ondergrond

toepassing van duurzame, herwinbare energie wordt gestimuleerd door de gemeente Almelo. Steeds meer particulieren en bedrijven passen een bodemenergiesysteem toe. Hierdoor kan ruimtedruk in de ondergrond ontstaan. Om te voorkomen dat er ondoelmatig gebruik gemaakt wordt van de beschikbare bodemenergie is regie nodig. Hier zijn soms voorwaarden en beperkingen aan verbonden. In dit project wordt het beleid voor het gebruik van bodemenergie uitgewerkt.

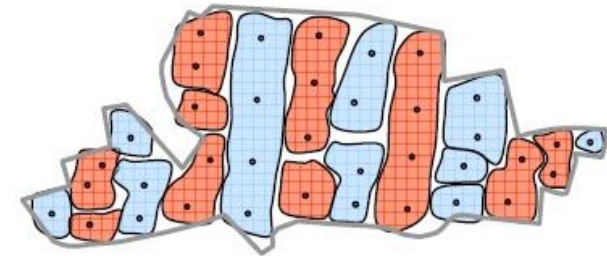
Gebiedsgericht beheer van complexe grondwaterverontreinigingen

Almelo kent een aantal grootschalige grondwaterverontreinigingen. Dit is het gevolg van historische bedrijfsactiviteiten. De huidige wetgeving rondom bodembescherming belemmert werkzaamheden in, en het gebruik van, het verontreinigde grondwater zoals bronbemalingen en bodemenergiesystemen. Door nieuwe wetgeving ontstaan er mogelijkheden voor een andere benadering van grondwaterverontreinigingen. Zo komt er naast een gevalsgerichte aanpak en een clusteraanpak ook een gebiedsgerichte aanpak. Gebiedsgericht grondwaterbeheer is een onderdeel van het beheer van de ondergrond. Het kan worden beschouwd als de wijze waarop we de ondergrond in de toekomst wensen te bestemmen, in te richten en te gebruiken, namelijk op een integrale en gebiedsgerichte manier.

Tot nu toe werd voornamelijk de gevalsgerichte aanpak gehanteerd. Hierbij worden grondwaterverontreinigingen per geval benaderd. Bij gebiedsgericht grondwaterbeheer ligt de nadruk op het beheren van de verontreinigingen binnen een bepaald gebied. Er is dan nog maar één partij verantwoordelijk voor alle verontreinigingen binnen het betreffende gebied. Een groot verschil met de gevalsgerichte benadering is dat bij een gebiedsgerichte benadering de grondwaterverontreinigingen verspreid mogen worden, zolang dit geen humane of ecologische risico's met zich meebrengt en het de gebiedsgrens niet overschrijdt. De gebiedsgerichte aanpak kent een aantal voordelen, zo kan ook het verontreinigde grondwater benut worden voor bodemenergie, wordt de kwaliteit van het grondwater op de lange termijn beter en kunnen bestaande financiële middelen efficiënt worden ingezet. In dit project verkennen we de komende jaren de mogelijkheden voor gebiedsgericht grondwaterbeheer in Almelo. Het project start in 2013.

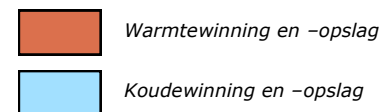


Ongeorganiseerd



Georganiseerd

Een doelmatige benutting van bodemenergie door regie



Regie in de netwerklaag

Voor tal van functies zijn we in de loop van de jaren de ondergrond steeds intensiever gaan gebruiken. In de eerste meters onder het maaiveld neemt de ruimtedruk hierdoor toe. Voornamelijk in het stedelijk gebied zoals de binnenstad van Almelo. Kabels en leidingen, boomwortelstelsels, ondergrondse afvalinzameling, archeologische waarden en ondergrondse parkeerplaatsen vullen de bodem. Dit vraagt steeds meer om afstemming. Het komt maar al te vaak voor dat bij werkzaamheden de elektriciteit uitvalt of een gaslek ontstaat. Daarnaast worden ook bestaande kwaliteiten aangetast. Soms waaien bomen om door aangetaste wortelstelsels als gevolg van veelvuldige werkzaamheden aan kabels en leidingen. In principe biedt de netwerklaag voldoende ruimte voor de genoemde thema's. Zodra er ruimtedruk ontstaat, moeten functies goed op elkaar worden afgestemd om knelpunten te voorkomen. In dit project is onderzocht welke maatschappelijke baten de ondergrondse functies kunnen opleveren. Daarnaast wordt gezocht naar een planmatige werkwijze om de ondergrondse infrastructuur slim te organiseren. Kansen: minder overlast voor burgers, efficiënter werken en daardoor reductie van inzet, tijd en kosten.

Doelstellingen:

- Bodemenergie potentiekaart voor de diepere ondergrond.
- Beleid voor een gebiedsgerichte aanpak van complexe grondwaterverontreinigingen.
- Verankering van de ondergrond in het ruimtelijk proces.



Drukke in de eerste meters onder het maaiveld

Verwacht duurzaam resultaat

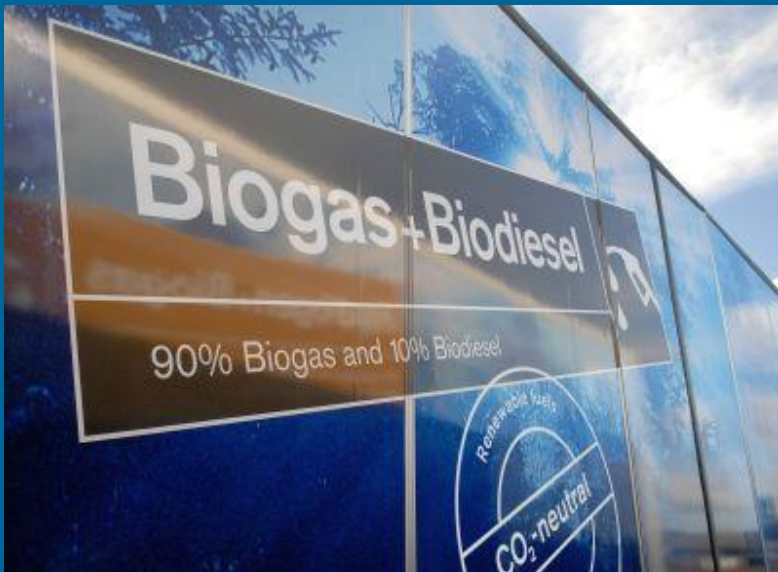
Doelmatig gebruik van de ondergrond en optimale benutting van bodemenergie. Regie op de ondergrond en daardoor minder conflicten en belemmeringen. Door gebiedsgericht aanpak worden grondwaterverontreinigingen beheerd en wordt de grondwaterkwaliteit op termijn verbeterd. Minder overlast door werkzaamheden in de netwerklaag.





4

Mobiliteit



[TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE](#)

Duurzaam onderweg: sturen in vervoerssoorten

Op het gebied van mobiliteit voert het Rijk een actief beleid om het gebruik van de auto te ontmoedigen en om het gebruik van fiets en openbaar vervoer te stimuleren. Ook lokaal kunnen we de keuze van de burger voor vervoerssoorten sturen en worden we beloond met een betere luchtkwaliteit. Daartoe nemen we maatregelen, waarbij het belonen van de keuze voor fiets en openbaar vervoer centraal staan. Samenwerking met partners (logistiek, openbaar vervoer, belangengvertegenwoordigers) staat centraal om tot positieve effecten te kunnen komen.

Uitvoering van de fietsnota vormt een wezenlijke bijdrage aan een duurzamer Almelo. Daarbij wordt ook gedacht aan meer gelegenheid om de fiets (gratis) te stallen in de binnenstad en bij het station en verbetering van de fietsroutes van en naar het stadscentrum. Er zou meer sturing in vervoerssoorten kunnen plaatsvinden. Meer ontmoediging- en tegelijkertijd aanmoedigingsbeleid, bijvoorbeeld een experiment met gratis openbaar vervoer van en naar het ziekenhuis. Het parkeren van de auto op straat moet duurder zijn dan het parkeren in een parkeergarage, waardoor de auto meer uit het straatbeeld kan verdwijnen. De vrijkomende ruimte kan dan voor andere doeleinden worden gebruikt.

Bij sturing in vervoerssoorten kan ook worden gedacht aan de aanleg van fietssnelwegen, ongelijkvloerse kruising voor fietsers, meer bruggen voor fietsers en voetgangers over het Almelo-Nordhornkanaal, verbetering van de bereikbaarheid met stadsbussen, maar ook de aanleg van park&ride-terreinen en/of parkeergarages, bijvoorbeeld bij het centraal station.

Rijksbeleid en het beschikbare regionale en nationale vervoersnetwerk bepalen in hoge mate de keuze van auto, fiets of openbaar vervoer door de burger. In Almelo moeten we maximaal inspelen op de vraag zoals deze hieruit volgt. Het lokale bestuur is in de eerste plaats dienstverlenend, waarbij we wel zo veel mogelijk de rekening neerleggen bij de gebruiker. Door de diverse vervoerssoorten te faciliteren dragen we bij aan Almelo als aantrekkelijke woon-, winkel- en werkstad. Denk verder ook aan: ruime en aantrekkelijke parkeergarages aan de rand van de binnenstad, vlotte doorstroming van verkeer, wegen in woonwijken inrichten om veilig te rijden, winkelmogelijkheden dichtbij grote vervoersassen.

Doelstelling

Kwaliteitsverbetering van alle vervoersmodaliteiten draagt bij aan het imago van Almelo als aantrekkelijke en leefbare woon- en werkstad.

Inleiding

Almelo zet in op duurzame kwaliteitsverbetering van alle vormen van mobiliteit door onder andere de doorstroming van het verkeer te verbeteren, het parkeerbeleid te uniformeren en gebruiksvriendelijker te maken en langzaamverkeersverbindingen te versterken.

Verbetering van de verkeersinfrastructuur, de bereikbaarheid en de veiligheid hebben een positieve invloed op de woon- en leefkwaliteit (luchtkwaliteit, geluid, CO₂-uitstoot, trillingen)

4.1 Verkeer & Vervoer

De weggebruiker staat centraal in het gemeentelijk verkeersbeleid. Door het optimaal benutten van de bestaande verkeersinfrastructuur wordt de bereikbaarheid voor de weggebruiker beter gewaarborgd, binnen de randvoorwaarden van leefbaarheid en veiligheid. Het doel van gemeentelijk verkeersbeleid is het bevorderen van de verkeers(veilige)doorstroming binnen en buiten de stad, voor de modaliteiten fiets, auto en openbaar vervoer.

Naast de taken op het gebied van automobilititeit, doorstroming, bereikbaarheid, veiligheid, parkeerbeleid en ruimtelijke ordening hebben verkeersbeleid en verkeersmaatregelen een grote invloed op leefbaarheid en duurzaamheid. Te denken valt daarbij aan luchtkwaliteit (CO₂-uitstoot en fijnstof) en voorkoming van geluidsoverlast. Door het oplossen van knelpunten in de wegenstructuur is het mogelijk om de verkeersdoorstroming zodanig positief te beïnvloeden dat zowel de veiligheid als de leefbaarheid worden verbeterd. Ook vindt online monitoring plaats met de mogelijkheid om rechtstreeks in te grijpen in de verkeersdoorstroming. Anderzijds kan het wenselijk zijn om bepaalde delen van de stad verkeerssluw te maken, te denken valt aan delen van de binnenstad en woonwijken. In dergelijke situaties kan het ook wenselijk zijn om het gebruik van de fiets te stimuleren en/of voetgangers meer ruimte te geven. Verkeersbeleid vormt een essentieel onderdeel van ruimtelijke en stedelijke ontwikkeling. Vroegtijdig nadenken over de gewenste verkeersstructuur voor nieuwe bestemmingsplannen of herstructureringen



Verwacht duurzaam resultaat

Verbetering van de verkeersinfrastructuur en de verkeersveiligheid en hierdoor een positieve invloed op de woon- en leefkwaliteit en duurzaamheid. Verbetering van de luchtkwaliteit, vermindering van geluidsoverlast en minder CO₂-uitstoot.

van de stad kan grote winst opleveren voor de verkeerskwaliteit en veiligheid en tegelijkertijd voor de woon- en leefkwaliteit van de stad.

Doelstellingen:

- Doorstroming van het verkeer verbeteren
- Verbeteren verkeersveiligheid
- Mogelijkheden van goederendistributie (in de binnenstad) onderzoeken
- Bewegwijzering optimaliseren
- Stimuleren van duurzaam vervoer

4.2 Duurzame mobiliteit

De gemeente stimuleert duurzame mobiliteit op verschillende wijzen. Zo heeft Almelo een fietsplan vastgesteld. In dit plan is het fietsnetwerk voor Almelo opgenomen. Dit netwerk bestaat uit 3 niveaus.

1. **Stadsnet;** dat de belangrijkste locaties in de stad met elkaar verbindt, met zoveel mogelijk een non-stop ritten.
2. **Wijknet;** verbindt typische wijkvoorzieningen met elkaar en sluit aan op het stadsnet.
3. **Buurtnet;** vormt de eerste en laatste schakel in het netwerk en omvat alle wegen en straten in Almelo die voor fietsers zijn opengesteld.

Daarnaast loopt een deel van het tracé van de fietssnelweg (F35 en F36) door Almelo. Deze F35 komt langs alle treinstations om zo het openbaar vervoer te stimuleren. De F35 heeft zeer weinig (verkeers)obstakels en is een zeer snelle manier om van A naar B te komen binnen Twente.

Om burgers te stimuleren om zo veel mogelijk met de fiets naar de binnenstad te komen wil de gemeente het spinnenweb (radiale verbindingen) herstellen. Verschillende fietsroutes worden dan met elkaar verbonden. Voor het stallen van de fiets in het centrum zijn diverse bewaakte gratis fietsenstallingen in het plan opgenomen.

Naast de fiets wordt ook het openbaar vervoer gestimuleerd door de busverbindingen.



gen zo optimaal te laten verlopen en bushaltes met een verhoogd perron zodat instappen met hulpmiddelen vergemakkelijkt wordt. De perrons worden zo veel mogelijk energie zuinig verlicht (LED) en de aankomsttijden worden weergegeven bij een aantal bushaltes.

Naast burgers worden ook de eigen medewerkers van de gemeente gestimuleerd om duurzaam op weg te gaan. Voor het woon-werkverkeer kan de medewerker een fiets aanschaffen via het fiscaal aantrekkelijke fietsplan. Er is een mogelijkheid om te douchen. Medewerkers die carpoolen kunnen een gratis parkeerkaart krijgen.

Voor dienstreizen wordt zoveel mogelijk het openbaar vervoer gebruikt door gebruik te maken van afdeling businesskaarten van de NS. Voor mobiliteit tussen gemeentelijke gebouwen zijn dienstfietsen beschikbaar. Het wagenpark van Almelo wordt steeds duurzamer. Gekeken wordt of aanschaf noodzakelijk is. Bij aanschaf wordt ingekocht volgens de duurzaam inkopen criteria. In 2012 rijden 28 auto's op aardgas, 5 hebben een hybride motor en de meeste dieselmotoren voldoen aan de euro 5 norm. De stadswachten maken deels gebruik van elektrische scooters.

Om de mobiliteit van medewerkers nog meer te verduurzamen is een vervoersplan voor medewerkers opgesteld.

Doelstellingen:

- Aanleg fietssnelweg Twente
- Verbeteren van de stedelijke fietsinfrastructuur
- Fietsronde om de binnenstad verbeteren
- Voldoende fietsstallingen realiseren
- Hanteren van duurzaam inkoopcriteria bij aanschaf dienstauto's



Verwacht duurzaam resultaat

Meer gebruik van de fiets en openbaar vervoer in Almelo. Duurzaam woon-werkverkeer en bij dienstreizen door medewerkers. Minder verkeerslawaaï en CO2-uitstoot.





5

Educatie



[TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE](#)

Structurele en actieve educatie, informatie en voorlichting op het gebied van groen, milieu en duurzaamheid

Gedragverandering en bewustwording van inwoners, en vooral jongeren, is een voorwaarde voor het bereiken van lokale en mondiale duurzaamheidsdoelstellingen. Natuur- en milieueducatie en voorlichting is een elementaire voorziening waarmee al op jonge leeftijd moet worden begonnen, onder andere op Basisscholen, om op de lange termijn wenselijk duurzaam gedrag te kunnen bereiken. Dit is aanvullend op het Basisonderwijs.

Natuur- en milieueducatie wordt verbreed tot duurzaamheidseducatie, dat wil zeggen, het gaat niet alleen over vogels en vlinders, maar ook om vragen als energiebesparing, gezond leven en afvalpreventie. Basisscholen en andere doelgroepen worden actief benaderd met als doel een breed duurzaamheidsdenken te bevorderen en te internaliseren

Gedrag op het gebied van duurzaamheid is afhankelijk van de eigen afwegingen die burgers maken. De rol van de gemeente richt zich voornamelijk op het beschikbaar stellen van informatie op het gebied van natuur, milieu en duurzaamheid. Het is de taak van de overheid om in elk geval zodanige informatie en voorlichting te geven dat inwoners bij het maken van hun keuzes traditioneel gedrag op geheel vrijwillige basis kunnen inruilen voor meer duurzaam gedrag, en daar ook een goed gevoel aan over houden.

Basisscholen, inwoners en belangenorganisaties kunnen bij het Natuur- en Milieu Centrum Almelo terecht met vragen. Basisscholen kunnen lesmaterialen lenen als ondersteuning van de onderwijsdoeleinden, de zogenaamde leskisten. Iedere leskist bevat specifieke informatie en lesmateriaal over een bepaald onderwerp. Het Natuur- en Milieu Centrum Almelo werkt nauw samen met deskundige vrijwilligers van het IVN. Binnen de website van de gemeente Almelo beschikt het Natuur- en Milieu Centrum over een eigen informatief onderdeel.

Doelstellingen

- Het geven van structurele aandacht aan en het zorgen voor een planmatige aanpak van natuur- en milieucommunicatie op basis van een Natuur- en Milieu communicatieplan, met als doel het ondersteunen van gemeentelijk (duurzaamheids)beleid.
- NME ondersteunt een leven lang leren, zowel binnen en buiten het onderwijs, als in bedrijven en maatschappelijke organisaties. NME rust mensen toe om natuur en milieu bewust plaats te geven in hun afwegingen, als grondslag voor hun keuzes en gedrag.
- NME is een belangrijke schakel tussen de leerprocessen op het gebied van duurzaamheid en de onderwerpen natuur, milieu en samenleving. Deze leerprocessen versterken het maatschappelijke draagvlak voor natuur- en milieubeleid en de verankering van duurzame ontwikkeling binnen de Almelose samenleving. NME creëert door interactie betrokkenheid van iedere Almeloër bij de onderwerpen natuur en milieu. NME is het visitekaartje voor de duurzame Gemeente Almelo.
- Verbeteren van het duurzame profiel van de gemeente door middel van de voorbeeldfunctie

Inleiding

Almelo hecht grote waarde aan gedragsverandering en bewustwording van haar inwoners, waaronder met name jongeren, op het gebied van duurzaamheid en natuur en milieu door middel van natuur- en milieueducatie, voorlichting en communicatie.

Natuur- en milieueducatie wordt niet meer gezien als kerntaak van de gemeente zelf.

Zes Almeloze natuur- en milieuoorganisaties werken samen binnen de Stichting Natuurhus om naast de eigen doelstellingen ook vorm te geven aan natuur- en milieueducatie in een nieuw te bouwen multifunctioneel Natuurhus. De gemeente Almelo stimuleert en faciliteert dit voornemen binnen de mogelijkheden die haar ter beschikking staan.

5.1 Natuur- en Milieueducatie

Om structurele en actieve natuur- en milieueducatie uit te voeren en de bewustwording van duurzaam denken en handelen te bevorderen bestaat het voornemen om andere wegen in te slaan. Natuur- en milieueducatie wordt niet langer gezien als kerntaak van de gemeente.

Op grond van het Collegeprogramma Het Verschil Maken is er voor gekozen om de maatschappelijke participatie te versterken. De functie natuur- en milieueducatief medewerker is per 1 juli 2011 opgeheven. De gemeenteraad heeft besloten om tot medio 2013 als overgangsmaatregel nog 0,5 fte aan natuur- en milieueducatie te wijden. Het gemeentelijk Natuur- en Milieucentrum aan de Deldensestraat verliest hiermee haar functie en wordt verkocht.

Tot op heden heeft de gemeente Almelo uitsluitend gebruikt gemaakt van vrijwilligers van het IVN om het Natuur- en Milieucentrum aan de Deldensestraat naar behoren te kunnen laten functioneren.

De wens bestaat om de natuur- en milieuoorganisaties in Almelo de taken op het gebied van natuur- en milieueducatie (grotendeels) te laten overnemen. Deze organisaties zijn in principe bereid deze taken (onder voorwaarden) over te nemen.



Verwacht duurzaam resultaat

*Overdracht van taken naar natuur- en milieuoorganisaties.
Begin 2013 dient er duidelijkheid te zijn over de materiële
en financiële haalbaarheid van een Natuurhus.
Indien haalbaar dan in 2014 een Natuurhus.*

Het Natuurhusconcept zou daarvoor een geëigend middel kunnen zijn. Een Natuurhus biedt efficiencyvoordelen door een meer efficiënte samenwerking en bundeling van kennis en kunde. Qua huisvesting biedt het voordelen omdat dan optimaal gebruik gemaakt kan worden van de beschikbare ruimte en (leer)middelen. Ondertussen zijn er gesprekken gaande met de natuur- en milieuorganisaties in Almelo met de bedoeling de haalbaarheid van een "Natuurhus" te onderzoeken.

De Almelose natuur- en milieuorganisaties zijn trekker voor de ontwikkeling van het Natuurhus. Er is een Programma van eisen opgesteld en er wordt een confrontatiematrix gehanteerd als toetsingsinstrument. Vanuit de gemeente zijn een tiental potentiële locaties voorgesteld. De voorkeur van de natuur en milieuorganisaties gaat na toetsing uit naar nieuwbouw in of nabij de binnenstad.

Er is een structureel bestuurlijk overleg ingesteld tussen de gemeente en de NME-organisaties.

De exploitatie van een Natuurhus kan echter niet financieel gedragen worden door de Almelose natuur- en milieuorganisaties alleen. In het geval van de overdracht van NME-taken naar een Natuurhus zal ook gekeken worden naar de mogelijkheid van een incidentele subsidie vanuit EFRO en structureel vanuit de gemeente.

Doelstellingen:

- In 2013 een go/no go-beslissing nemen met betrekking tot realisatie Natuurhus.
- In 2014 realisatie van borging uitleen lesmateriaal en onderhouden netwerk Natuur- en milieuorganisaties.



5.2 Water Energie Twente (WET)

Schoon drinkwater, een lekker warm huis. Een douche of bad nemen wanneer je maar wilt. Geen wateroverlast in de stad of regio, wel voldoende water voor natuur, landbouw, plant en dier.

Verlichting overal en op elk gewenst moment. Heel gewone zaken. Er komt heel wat bij kijken om prettig te wonen, te werken en te leven. Nu, maar zeker ook in de toekomst. Want dat het duurzamer moet, dat beseffen we allemaal.

De gemeente Almelo heeft samen met de gemeenten Enschede en Hengelo en het Waterschap Regge en Dinkel haar krachten gebundeld in het project WET. WET staat voor Water Energie Twente en is een maatschappelijk bewustwordings- en doe-programma vol activiteiten voor de inwoners van de gemeenten Almelo, Hengelo en Enschede. De activiteiten zijn afgestemd op de verschillende doelgroepen en variëren van klein, de verwarming eens een dag een graadje lager zetten, tot groot, zoals een echt onderzoeksproject voor en door middelbare scholieren. WET is bedoeld voor het creëren van draagvlak onder de bevolking voor gemeentelijk beleid en uitvoeringsprojecten over de thema's water en energie.

Waarom eigenlijk zoveel aandacht voor water en energie. Water – vaak in combinatie met groen - geeft de stad veel sfeer. Een vitale stad kan niet zonder groen en water. Dit is belangrijk voor de gezondheid, luchtkwaliteit, de economie en het welzijn van inwoners.

Doelstelling:

- In 2013 evaluatie van het WET-project en eventueel een vervolg Scholen voor Duurzaamheid.



Verwacht duurzaam resultaat

Bewustwording en een breder draagvlak bij inwoners voor het gemeentelijk beleid op het gebied van woon- en leefkwaliteit, milieu, water, groen, energie en duurzaamheid in het bijzonder.





6

Leefbare omgeving



[TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE](#)

De stad is dynamisch maar inwoners ondervinden zo min mogelijk hinder

De bewoners van Almelo moeten rustig kunnen wonen in de woonwijken buiten de binnenstad.

Bewoners dienen gevrijwaard te zijn van diverse vormen van overlast en onveiligheid. Functies die elkaar bijten worden gescheiden. In de wijken is genoeg openbare ruimte om groen aan te leggen, bomen te planten, te spelen, te wandelen en te fietsen.

De openbare ruimte heeft een menselijke maat. De wijken moeten zo worden vormgegeven dat er levensloopbestendig kan worden gewoond. Grotere wijken dienen te beschikken over winkelcentra, wijkcentra, gezondheidscentra en andere wijkgebonden functies zoals basisscholen, voorzieningen voor jongeren en ouderen en bijvoorbeeld een eigen wijkmarkt. De overige economische functies vinden hun plaats in de binnenstad of op de bedrijventerreinen. Voor overlastgevendende activiteiten is geen plaats in woonwijken. Bestaande overlastsituaties worden opgeheven.

De ruimte in de stad is schaars en moet daarom efficiënt worden benut. Meervoudig ruimtegebruik is daarom onontkoombaar. Dit vergroot de dynamiek van de stad. Dit geldt ook voor de openbare ruimte: verblijven, recreatie, verkeer, evenementen kunnen er allemaal tegelijk plaatsvinden. Met creatieve oplossingen kunnen die functies goed naast elkaar bestaan. Dit maakt de stad ook dynamisch en bruisend. Wonen in de binnenstad betekent acceptatie van de daar aanwezige levendigheid. Kleinschalige werkfuncties in de woonwijken worden geaccepteerd door omwonenden. Een mix van wonen, werken en leren in de wijken betekent ook dat bewoners zich minder hoeven te verplaatsen binnen de stad en dat zij daardoor hun dag beter, efficiënter en duurzamer kunnen indelen.

Doelstelling

- Minimaal handhaving van het cijfer voor leefbaarheid op basis van de stadsmonitor 2009.
- Een schone leefomgeving en verantwoord beheer van de openbare ruimte

Inleiding

De dynamiek van de stad is belangrijk maar mag niet leiden tot overlast en onveiligheid.

De binnenstad dient aantrekkelijk te zijn en te bruisen van uiteenlopende activiteiten zoals markten en evenementen. Leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de binnenstad is daarom voornamelijk gebaseerd op de inrichting en de kwaliteit en het beheer van de openbare ruimte en het voorzieningenniveau.

In de woonwijken dienen bewoners gevrijwaard te worden van overlast en onveiligheid door verkeer of afkomstig van bedrijven.

6.1 Openbare ruimte

De leefbaarheid van woonwijken hangt nauw samen met de hoeveelheid en kwaliteit van de openbare ruimte. Voor een aantrekkelijke omgeving is een schone en groene openbare ruimte van groot belang. Schoon betekent dat de openbare ruimte niet ontsierd wordt door (zwerf)afval en hondenpoep. Waar mogelijk komen er ondergrondse afvalcontainers en het toezicht op de juiste afvalverwijdering blijft van belang. Groen betekent dat zowel bij de inrichting als het beheer van de openbare ruimte bomen, struiken, planten en gazons een duidelijke plaats hebben. Om dit groen ecologisch waardevoller te maken is ook de inrichting (verbindingen aanbrengen tussen groen, zachte oevers zonder beschoeiing) en het beheer (bijvoorbeeld bermbeheer) belangrijk. Dit gebeurt zo natuurvriendelijk mogelijk, omdat 'traditioneel' groenbeheer een weinig divers groenbeeld brengt en veel onkruidbestrijding vergt.

De openbare ruimte in de stad levert ook een bijdrage aan de gezondheid van haar inwoners. Volgens diverse onderzoeken zorgt groen - zowel in kwantiteit als kwaliteit - voor een betere gezondheid. Een openbare ruimte die veilig is, zorgt ervoor dat kinderen zich vrij kunnen bewegen. Dit kan worden gerealiseerd door het scheppen van mogelijkheden voor spelen op straat en natuurlijke spelaanleidingen in de omgeving, maar ook door de aanleg van formele speelruimte (speelplekken), aansluitend bij de behoefte van de verschillende leeftijdsgroepen.



Tenslotte wordt een aantrekkelijke woonomgeving mede bepaald door de aanwezigheid van monumenten en de handhaving van waardevolle stadsgezichten of het herstel daarvan.

De gemeente heeft vastgelegd hoe de openbare ruimte in Almelo er uit dient te zien en hoe dit gerealiseerd kan worden. Hiervoor is het project Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) opgepakt. IBOR geeft een visie op de verschijningsvorm van de openbare ruimte door het vastleggen van kwaliteitsniveaus. Het project IBOR omvat niet alleen de visievorming zelf, maar vooral de vertaling daarvan in onder andere beeldkwaliteitsbestekken, maatregelen op buurtniveau, het ontwikkelen van een schouwmethodiek met bewoners. Ook het proces van bewonersparticipatie in de openbare ruimte en de samenwerking met strategische partners is hiermee op gang gebracht.

Conform eerdere besluitvorming bij de voorjaarsnota 2011 is voor het groenonderhoud bepaald dat in de woonwijken niveau C wordt gehanteerd en dat in de binnenstad niveau B wordt gehandhaafd, op een schaal van A+ (zeer hoog) t/m D (zeer laag). Deze niveaus worden nader uitgewerkt in bijbehorende beelden.

In nieuwbouw- en herstructureringsprojecten is de aanwezigheid en kwaliteit van de openbare ruimte een vast onderdeel. Hierbinnen wordt ruimte voor spelen gereserveerd. Ook in de bestaande stad wordt bewegen gestimuleerd door onder andere de realisatie van speelruimte, aanleg van fietspaden en realisatie van (recreatieve) wandelroutes.

Doelstelling:

- Vaststellen van IBOR als Bestuursinstrument voor het gemeentebestuur om de beeldniveaus te bepalen, in 2013.



Verwacht duurzaam resultaat

Een prettige leefomgeving voor burgers en daardoor een betere gezondheid.

6.2 Geluid

In 2009 is het gebiedsgericht geluidbeleid vastgesteld. Met dit beleid wil de gemeente Almelo ongewenste geluidhindersituaties verminderen en in de toekomst voorkomen en waar mogelijk de kwaliteit van de leefomgeving verbeteren. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zullen de ambities die in het geluidbeleid zijn vastgelegd worden meegenomen. Voor bestaande geluidhindersituaties is een ontwerp knelpuntenprogramma vastgesteld. In dit programma zijn knelpunten bij bestaande woningen met een hoge geluidsbelasting door geluidslawaai opgenomen. Ook zijn maatregelen opgenomen die nodig zijn om de geluidhinder bij deze woningen te verminderen. Het ontwerp knelpuntenprogramma wordt nader uitgewerkt in het actieplan die in het kader van de EU-richtlijn Omgevingslawaai moet worden opgesteld.

Mogelijk wordt er in 2013 aanvullend beleid gemaakt voor zonebeheer (industrielawaai). Hiermee wordt bedoeld: Het planmatig beheren van de geluidsruimte van geluid producerende bedrijven op industrieterreinen. Het gebiedsgericht geluidbeleid wordt om de vier jaar geevalueerd. Ook de gevolgen van gewijzigde wetgeving worden meegenomen in de evaluatie. Naast het gebiedsgericht geluidbeleid en het ontwerpknelpuntenprogramma is in 2012 ook een geluidsbelastingkaart vastgesteld. Op deze kaart is de geluidbelasting in 2011 te zien van het omgevingslawaai (ten gevolge van wegverkeer, treinverkeer en industrie). Deze geluidsbelastingkaart vormt de basis voor het actieplan dat medio 2013 gereed moet zijn. Dit actieplan beschrijft het beleid en de aanpak van bestaande knelpunten (woningen met hoge geluidbelastingen). De geluidsbelastingkaart is door iedereen via een link op de gemeentelijke website te raadplegen.

Doelstellingen:

- Voorkom nieuwe geluidhindersituaties
- Monitor de bestaande geluidhindersituaties
- Maak het inzichtelijk voor bewoners en bedrijven
- Saneer bestaande geluidhindersituaties veroorzaakt door wegen



Verwacht duurzaam resultaat

Minder geluidhinder en daardoor verbetering van de leefkwaliteit.

De woningen met een hoge geluidbelasting zijn gesaneerd.

- Beheer de geluidruimte voor bedrijven
- Evalueer het geluidbeleid.

6.3 Trillingen

Er bestaat geen wetgeving voor het voorkomen van hinder of schade door trillingen. Invloed is mogelijk via het kapstok artikel 3.1 Wet ruimtelijke ordening, waarin de zorg voor een goede ruimtelijke ordening is voorgeschreven. Daarnaast kunnen trillingen in kaart gebracht worden en beoordeeld worden met de SBR-richtlijn "Meet- en beoordelingsrichtlijnen voor trillingen".

De gemeente probeert daar waar mogelijk invloed uit te oefenen om de belangen van burgers te behartigen.

Overlast van trillingen wordt meestal veroorzaakt door treinverkeer en soms door wegverkeer. In Almelo speelt vooral trillingen veroorzaakt door treinverkeer.

Bij het treinverkeer is de snelheid een belangrijke factor bij het ontstaan van trillingen. Daarnaast zijn de treineigenschappen (onder andere belading) en de interactie van de trein met de onderconstructie van belang bij het ontstaan en doorgeven van trillingen naar de omgeving (de bodem).

Bij bestaande situaties moet het bestaande trillingsniveau worden geaccepteerd en kunnen aan de veroorzaker normaal gesproken geen (aanvullende) eisen worden opgelegd. Wel kan bij bestaande trillingsbronnen (wegen en spoorwegen) onderzoek gedaan worden naar het invloedsgebied. Het onderzoek naar trillingen bij (spoor)wegen wordt gedaan binnen een afstand van 100 meter vanaf de bron. Buiten die afstand treden nooit voelbare trillingen op.

Bij wijzigingen is het uitgangspunt dat de wijziging geen overschrijding van de grens- of streefwaarden mag opleveren. In nieuwe situaties kunnen geen metingen worden uitgevoerd. In die situaties wordt gebruik gemaakt van indicatieve modelberekeningen. De lokale kenmerken van de bodem en de specifieke gebouweigenschappen zijn sterk van invloed op de overdracht van de trillingen door de bodem.

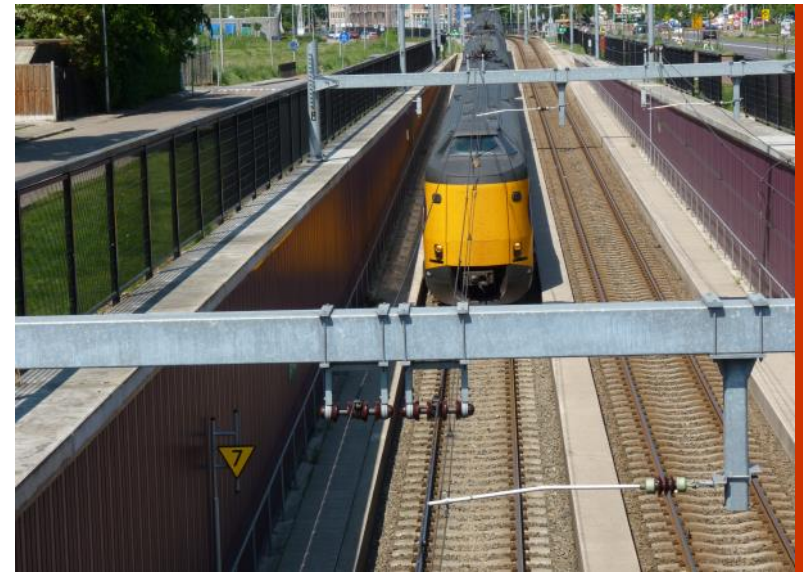


De trillingen van (zware) goederentreinen over het spoor zorgen voor klachten vanuit omwonenden. ProRail streeft naar een toename van het aantal goederentreinen over het spoor. ProRail is als beheerder en “vervuiler” aanspreekbaar voor dergelijke klachten en zou trillingmetingen kunnen uitvoeren om een gefundeerd antwoord te kunnen geven op de klachten.

De gemeente maakt zich sterk om samen met ProRail, de provincie, de Regio Twente en andere gemeenten een permanent meetpunt in Twente in te richten om het geluid, de trillingen en het aantal treinen langdurig te meten.

Doelstellingen:

- Voorkomen van trillinghinder in Almelo;
- Minimaal voldoen aan de grens- of streefwaarden voor trillingen



Verwacht duurzaam resultaat

De leefkwaliteit langs het spoor bewaken en zoveel mogelijk verbeteren.

6.4 Luchtkwaliteit

Almelo werkt mee aan de opstelling van het Regionaal Samenwerkingsprogramma Lucht Overijssel. Het programma maakt onderdeel uit van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Lucht. Dit laatste programma is opgesteld om bij het Europees Parlement (tijdelijk) uitstel te krijgen voor het voldoen aan de Europese luchtnormen. Voor de gemeente Almelo zijn twee projecten opgenomen in het Regionaal Samenwerkingsprogramma Lucht: Bedrijvenpark Twente (uitbreiding) en Turfkade / Aadijk Noord. Deze projecten zijn opgenomen omdat deze qua omvang vallen onder de criteria 'in betekende mate'. Door deze projecten op te nemen, wordt een flexibeler toetsing aan de luchtkwaliteitsnormen mogelijk gemaakt. Bij de opstelling van ruimtelijke plannen wordt aandacht besteed aan de wettelijke normen voor luchtkwaliteit. Er wordt voor gewaakt dat de wettelijke normen niet (verder) worden overschreden als gevolg van nieuwe ontwikkelingen.

Binnen de gemeente Almelo wordt de laatste jaren voldaan aan de wettelijke normen die gelden voor de luchtkwaliteit. De gemeente rapporteert elk jaar aan het ministerie van I&M de monitoringsgegevens. Deze gegevens zijn openbaar toegankelijk via www.nsl-monitoring.nl. De verkeersmilieukaart is een instrument om inzicht te krijgen in de gevolgen van het wegverkeer op de omgeving (geluid en luchtkwaliteit). Mede om die reden wordt de Verkeersmilieukaart actueel gehouden.

In 2013 wordt een plan van aanpak opgesteld. Bij de opstelling van dit plan wordt nagegaan welke ambities de gemeente Almelo wil en kan hebben in het kader van verbetering van de luchtkwaliteit.

Doelstellingen:

- Bewaken en waar mogelijk verbeteren van de luchtkwaliteit in Almelo;
- Minimaal voldoen aan de grenswaarden voor luchtverontreiniging;
- Bestaande situaties monitoren en inzichtelijk maken voor burgers en bedrijven;



Verwacht duurzaam resultaat

Verbetering van de leefkwaliteit.

6.5 Externe veiligheid

Externe veiligheid richt zich op het beheersen van risico's bij activiteiten met gevaarlijke stoffen. Het gaat daarbij om de productie, opslag en gebruik van gevaarlijke stoffen (bijvoorbeeld brandbare, ontplofbare en giftige stoffen) en het transport van gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor en door buisleidingen. Dergelijke activiteiten leggen beperkingen op aan de omgeving, doordat veiligheidsafstanden tussen risicovolle activiteiten en bijvoorbeeld woningen nodig zijn. Aan de andere kant is het rijksbeleid er op gericht de schaarse ruimte zo efficiënt mogelijk te benutten. Het ruimtelijk beleid en het externe veiligheidsbeleid moeten dus goed worden afgestemd.

De gemeente Almelo wil haar burgers een veilige leefomgeving bieden. In die zin draagt zij een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om externe veiligheid. Om die verantwoordelijkheid in te vullen is onder andere een beleidsplan externe veiligheid vastgesteld. Hierin is een toetsingskader opgenomen dat duidelijk maakt welke externe veiligheidsrisico's in de gemeente Almelo aanwezig zijn en hoe met deze en toekomstige risico's dient te worden omgegaan. Het toetsingskader voorkomt afwegingen en besluiten op ad hoc basis en brengt consistentie door heldere uitgangspunten en reële ambities.

De gemeente Almelo kent een aantal risicobedrijven waardoor externe veiligheid een belangrijk aspect is binnen de gemeente. Het betreffen onder andere LPG-tankstations, opslagen gevaarlijke stoffen (groter dan 10.000 kg), drie BRZO (*Besluit Risico's Zware Ongevallen*) bedrijven, een spoorwegemplacement en een kernenergiewet inrichting. Daarnaast heeft de gemeente Almelo ook nog inrichtingen die voor externe veiligheid relevant zijn met onder andere propaantanks, opslagen van gevaarlijke stoffen minder dan 10.000 kg, aardgasreducerstations en vuurwerk.

Naast inrichtingen kunnen gevaarlijke stoffen worden vervoerd over transportassen. Voor de gemeente Almelo zijn hier het doorgaand spoor, de route gevaarlijke stoffen (A35/ringweg) en ondergrondse buisleidingen van belang.

Onlangs is het beleid geëvalueerd en naar aanleiding hiervan wordt het beleid herzien.



Verwacht duurzaam resultaat

Een veilige en leefbare stad en een balans tussen stedelijke ontwikkeling, risico en veiligheid.

Doelstelling:

- Herziening beleidsplan externe veiligheid



6.6 Vergunningverlening, toezicht en handhaving

De gemeente Almelo zet zich in voor een schone, veilige, ordentelijke en gezonde leefomgeving voor haar burgers en ondernemers. Om dit de bereiken hebben zowel de gemeente als ook burgers en bedrijven een belangrijke rol en verantwoordelijkheid. De gemeente heeft verschillende instrumenten om de kwaliteit van de leefomgeving te beïnvloeden, waaronder het stellen van regels. Om de kwaliteit van de leefomgeving te borgen stelt zowel de wetgever als de gemeente regels met normen op. Vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn daarbij middelen om erop toe te zien dat betrokkenen zich ook aan de regels houden.

Nu is het algemene probleem dat het voor de gemeente onmogelijk is om erop toe te zien dat alle regels door iedereen op de juiste wijze worden nageleefd. En zelfs als de gemeente over ongelimiteerde middelen kon beschikken, dan nog zouden niet alle risico's uitgesloten kunnen worden. De gemeente moet dus keuzes maken en daarom heeft Almelo onlangs de visie op vergunningverlening, toezicht en handhaving vastgesteld. Dit is een beleidsplan dat een strategisch kader biedt voor uitvoering en het bevat operationele doelstellingen en maatregelen om de VTH-taakuitvoering te verbeteren en risico's voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving zo goed als mogelijk te borgen. Bij de uitvoering van de VTH-taken wordt gefocust op risico's in de fysieke leefomgeving, wordt professioneel gehandeld en worden verantwoordelijkheden daar gelegd waar ze horen.

Er wordt gewerkt aan de ontwikkeling van Regionale uitvoeringsdiensten (RUD's) die moeten voldoen aan landelijk vastgestelde kwaliteitscriteria. In 2013 gaat de uitvoeringsdienst in Twente van start.

Bouwactiviteiten

Grotere bouwactiviteiten zijn vergunningplichtig op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Bij de behandeling van vergunningaanvragen wordt op basis van het landelijke Bouwbesluit de energieprestatie coëfficiënt (EPC) getoetst. Beoordeeld wordt of voldaan wordt aan de minimale eisen voor gebouwgebonden energiegebruik. Door bepaalde representatieve onderdelen van een aan-



vraag te toetsen wordt voor de aanvang van de bouw duidelijk of de initiatiefnemer voldoende rekening houdt met de bouwtechnische eisen uit het Bouwbesluit. Bij toezicht op de uitvoering van de bouwactiviteiten wordt primair uitgegaan van de eigen verantwoordelijkheid van de vergunninghouder en wordt de naleving van de regels voor energiebesparing terughoudend getoetst.

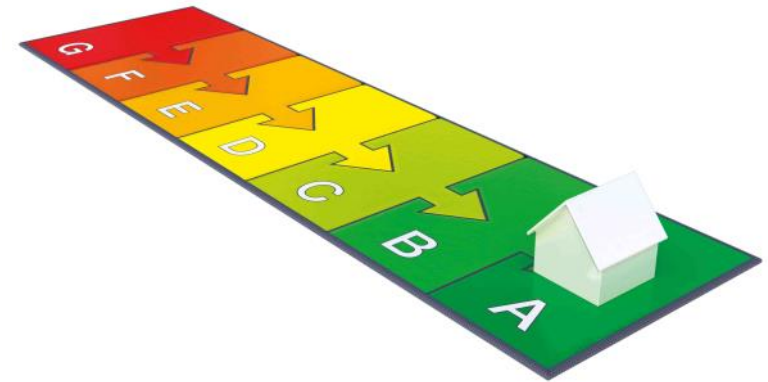
Milieuactiviteiten

Bij bedrijfsmatige activiteiten met belangrijke effecten op de fysieke leefomgeving wordt beoordeeld of er voldoende rekening wordt gehouden met energiebesparing, afvalpreventie, afvalscheiding, grondstoffen- en waterbesparing en vervoersmanagement.

Energiebesparing is niet alleen nodig in het belang van het milieu, ook bedrijven hebben hier belang bij. Primair is het de verantwoordelijkheid van de ondernemer om een zuinig en doelmatig gebruik te waarborgen in de bedrijfsvoering (zelfredzaamheid). De rol van de gemeente richt zich vooral op faciliteren in plaats van reguleren; door het actief wijzen op fiscale en financiële regelingen die investeringen in energiebesparende maatregelen vergemakkelijken. Ook bij toezicht wordt uitgegaan van de eigen verantwoordelijkheid van de ondernemers. De gemeente blijft echter nadrukkelijk 'het bevoegd gezag' en bepaalt of de ondernemer voldoende invulling aan zelfredzaamheid geeft.

Doelstellingen:

- Bij bouwvergunningen controle op energienormen.
- Bij milieuvergunningen controle op uitvoering (verplichte) energemaatregelen.
- Bedrijven stimuleren om energiescan te laten uitvoeren en maatregelen te treffen indien de maatregelen binnen 5 jaar terug verdiend kunnen worden.



Verwacht duurzaam resultaat

Beheersbare risico's in de fysieke leefomgeving door goed afgestemde uitvoering van de VTH-taken.



7

Cradle to Cradle

[TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE](#)

C2C, daar doen we aan mee!

De Cradle to Cradle-visie van Michael Braungart en William McDonough kan leiden tot een nieuwe industriële revolutie. Het Cradle to Cradle (van wieg tot wieg) concept is een uitdaging aan de mensheid om producten slimmer en intelligenter- lees duurzamer – te ontwerpen en het produceren en gebruiken daarvan schoon en ecologisch volkomen verantwoord te laten plaatsvinden. Het overblijvende materiaal kan na consumptie of gebruik in zijn oorspronkelijke vorm worden teruggegeven aan biologische of technische kringlopen, waardoor het eindelijk te hergebruiken is. Cradle to Cradle (C2C) is een radicaal andere aanpak dan de recycling van materialen die we nu toepassen. Bij recycling moet veel energie in het proces gestopt worden om materiaal te herwinnen voor nieuw gebruik, denk aan de recycling van glas. Na enkele keren recyclen is het basismateriaal van een dergelijk slechte kwaliteit geworden door allerlei verontreinigingen dat het voor altijd verloren gaat voor hergebruik. Een C2C ontworpen glazen fles zal echter tot in het oneindige kunnen worden hergebruikt zonder kwaliteitsverlies, en met inzet van weinig energie. De centrale gedachte van C2C is dat alle gebruikte materialen na hun leven in het ene product alsnog nuttig en ecologisch neutraal kunnen worden ingezet in een ander product en daar houd je vanaf het eerste ontwerp van het product rekening mee.

Almelo is een maakstad en kan dus veel bijdragen aan C2C. C2C wordt actief gepromoot bij de bedrijven, onder andere door opdrachten voor de ontwikkeling van C2C producten. Bij stadsontwikkelingen worden de principes van C2C toegepast, onder andere in stedenbouw, weg- en waterbouw, invulling van openbare ruimtes, energiebesparing en materiaalgebruik. Hergebruik, duurzaamheid en C2C-gehalte van materialen is een voorwaarde bij gemeentelijke onderhoudsprojecten en bij de inkoop daarvan.

In 2015 koopt Almelo voor 100% duurzaam in (jaarlijks inkoopbudget: 80 miljoen euro). De – soms - hogere directe kosten van duurzaam inkopen zijn een investering in een duurzamere toekomst. Een goed voorbeeld hiervan vormt het ontwerp voor het nieuwe Stadhuis, te weten: CO2-neutraal, duurzaam en Cradle to Cradle.

C2C: ook aansluiten bij wat beschikbaar is en zichzelf bewezen heeft

De gemeente Almelo investeert ook in C2C-maatregelen en -technieken die in de praktijk hun meerwaarde bewezen hebben, zoals zonnecollectoren, isolatie en duurzaam bouwen. Er zijn veel C2C projecten in en buiten Nederland, waar hiermee ervaringen worden opgedaan. Wanneer deze praktische ideeën opleveren, neemt Almelo deze over en past ze toe.

Het uitgangspunt moet zijn dat Cradle to Cradle niet kostenverhogend is, maar een investering op de langere termijn betekent die zichzelf terugverdient.

Doelstelling

De gemeente Almelo koopt in 2015 100% duurzaam in.

Inleiding

De gemeente Almelo heeft op het gebied van duurzaamheid en Cradle to Cradle een voorbeeldfunctie. Interne milieuzorg, duurzaam inkopen en energiebesparing zijn aspecten waarop nog veel winst kan worden behaald. Het Nieuwe Werken is één van de middelen om dit te bereiken. Almelo sluit aan bij bewezen technieken en innovatieve oplossingen om de doelen te bereiken.

De inzameling, scheiding en verwerking van huishoudelijk afval is een aspect waarop bij uitstek Cradle to Cradle oplossingen mogelijk zijn: "afval = voedsel". Te denken valt aan de gescheiden papier-, kunststof- en glaszameling als grondstof voor nieuwe producten.

7.1 Interne milieuzorg, Duurzaam Inkopen

Daar waar het gaat om het besparen van energie, het voorkomen van afval en het verantwoord omgaan met keuze van materialen heeft de gemeente een voorbeeld functie.

Zo zijn bij enkele gemeentelijke gebouwen slimme meters geïnstalleerd zodat online kan worden gezien wat het actuele verbruik van gas en elektra is. Bij onverklaarbare afwijkingen kan sneller ingegrepen worden, de verschillende gebouwen kunnen met elkaar vergeleken worden. Daarnaast kan bijvoorbeeld de CV installatie van het stadhuis op afstand bediend worden. Bij nieuwbouw en verbouw van gemeentelijke gebouwen wordt gekeken of dit zo duurzaam mogelijk kan. Dan wordt niet alleen gekeken naar energieverbruik en gebruik van duurzame energie maar ook naar materiaal gebruik.

De gemeente wil binnen haar eigen gebouwen zoveel mogelijk afval voorkomen, afval zoveel mogelijk scheiden en hergebruik stimuleren. Zo wordt er gescheiden afval ingezameld en afgevoerd conform de richtlijnen. Onderstaande tekst staat in ons gebouw(instructie)boek.

De afvalstromen worden per locatie op een centrale plaats verzameld, op de plattegronden staan deze centrale verzamelplaatsen aangegeven. Op deze plaatsen worden de containers opgehaald en weer teruggebracht. Binnen de locaties zijn



verschillende afvalstromen voor het afvoeren van afval.

Het gaat om de volgende fracties: restafval, GFT/swill (composteerbaar), KCA, plastic, oud papier en karton, olie, water en slibmengsel, vet, vertrouwelijk papier en glas

Almelo koopt jaarlijks voor ongeveer € 80 miljoen in. Op 7 april 2008 heeft Almelo het convenant Duurzaam inkopen ondertekend. Hiermee geeft Almelo aan dat zij duurzaamheid serieus neemt bij haar inkopen. Dat gaat niet in één keer en daarom streeft Almelo naar 100% duurzaam inkopen in 2015.

Door het ministerie van I&M zijn samen met andere overheden en het bedrijfsleven per productgroep duurzaamheidscriteria opgesteld. Bij milieuaspecten gaat het om het effect van het product of productieproces op het milieu, bijvoorbeeld energie of materiaalgebruik. Bij sociale aspecten wordt gekeken naar bijvoorbeeld mensenrechten of kinderarbeid. Alle criteria worden juridisch getoetst en worden actueel gehouden. De implementatie van duurzaam inkopen is meegenomen in het veranderingstraject om de inkoopfunctie in Almelo te verbeteren. Duurzaam inkopen is nu een vast onderdeel van het centrale inkoopplatform. Waar mogelijk wordt het Cradle to Cradle principe toegepast.

Het maken van afspraken met leveranciers over voorkoming en/ of beperking van verpakkingsmaterialen, afvoer van verpakkingsmaterialen en een milieuvriendelijke verwerking of herwinning daarvan, zijn enkele voorbeelden van de duurzame aanpak bij inkopen.

In de afwegingen die ten aanzien hiervan worden gemaakt spelen ook onderwerpen als kosten, hygiëne, versheid en herwinbaarheid en de balans hiertussen een rol.

Leveranciers die zaken willen doen met de Gemeente Almelo worden zo geprikkeld om duurzamer te gaan werken.

Doelstellingen:

- In 2015 koopt de gemeente Almelo 100% duurzaam in
- In gemeentelijke gebouwen wordt afval zoveel mogelijk voorkomen
- Afval wordt gescheiden ingezameld in gemeentelijke gebouwen



Verwacht duurzaam resultaat

Gemeente koopt in 2015 100% duurzaam in.

Bewustwording van medewerkers met betrekking tot afval en daardoor beperking van de afvalstroom, minder verwerkingskosten, herwinning van materialen.

7.2 Huishoudelijk afval

In de Wet Milieubeheer is voor gemeenten de zorgplicht opgenomen voor het inzamelen van huishoudelijk afval. Hoe de zorgplicht moet worden ingevuld is verder vormgegeven in het Landelijk Afvalbeleidsplan.

In het Landelijk Afvalbeleidsplan (LAP) 2 is als doel gesteld dat afval zoveel mogelijk moet worden voorkomen (preventie) en het afval dat ontstaat zoveel mogelijk moet worden gescheiden. Gemeenten hebben daarom de doelstelling gekregen om 60% van de door haar ingezamelde afvalstoffen aan de bron te scheiden. De doelstelling voor bronscheiding realiseert een gemeente door verschillende fracties van het huishoudelijk afval gescheiden in te zamelen.

Uitgangspunt in beleid is dat huishoudelijk afval tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten wordt ingezameld en verwerkt.

Gelet op bovenstaande doelstelling dient een gemeente in ieder geval zorg te dragen voor de gescheiden inzameling van eenvoudig te scheiden afvalstoffen, waaronder groente-, fruit- en tuinafval (gft), kunststoffen, papier, glas en textiel.

Uit de benchmark die in 2011 met de gegevens van 2010 is uitgevoerd, blijkt dat de gemeente Almelo 45% van haar afval aan de bron scheidt. Vooral gft en kca worden in de gemeente Almelo bovengemiddeld goed gescheiden. Oud papier, glas, textiel en overig afval op het Afvalbrengpunt worden nog niet optimaal aan de bron gescheiden.

De gemeente Almelo heeft dus nog een taakstelling op het gebied van de inzameling van afvalstoffen om de 60% te halen. Deze doelstelling is voor alle gemeenten gelijk. In het verleden is gebleken dat overwegend verstedelijkte gemeenten meer moeite hebben om de doelstellingen te halen.

In kg per inwoner is het scheidingsresultaat in Almelo als volgt:

Gescheiden ingezameld

96,7 kg groente- fruit en tuinafval
49,9 kg oud papier
15,4 kg glas

nog in de grijze container

72,07 kg gft
19,25 kg oud papier
14,64 kg glas



Verwacht duurzaam resultaat

*Minimaal 60% van het afval aan de bron te scheiden.
Hierdoor kan meer afval weer als grondstof worden ingezet.
Daarnaast zal de hoeveelheid CO₂-uitstoot sterk gereduceerd worden.*

3,9 kg textiel	11,23 kg textiel
3,5 kg kunststoffen	73,57 kg kunststoffen
	67,94 restafval*

* gegevens afkomstig van de sorteeraanlyse die in 2011 is uitgevoerd.

Uit sorteeraanlyses blijkt dat er meer afval gescheiden aangeboden kan worden. In potentie kan er uit het restafval in de minicontainer nog ongeveer 74% gescheiden worden. Om dit te bereiken wordt stevig ingezet op communiceren en faciliteren. Hiervoor loopt een proef om restafval één keer in de vier weken in te zamelen. Verder heeft de raad in haar vergadering van 6 februari 2007 besloten de intentie uit te spreken om naar tariefdifferentiatie te gaan. Op dat moment waren er echter teveel kinderziektes bij het invoeren van diftar in steden (vooral bij hoogbouw). De afgelopen jaren zijn gericht op het voorbereiden van het systeem op diftar. De minicontainers zijn voorzien van een chip, de meeste ondergrondse containers zijn geplaatst en het pasje op het Afvalbrengpunt is vernieuwd en geschikt gemaakt voor het bedienen van de ondergrondse containers.

In de komende periode wordt een standpunt ingenomen over tariefdifferentiatie en over de grondstoffendiscussie. De vraag daarbij is in hoeverre uit de afvalstoffen grondstoffen kunnen worden gewonnen en tegen welke maatschappelijke kosten.

Doelstellingen:

- Het ontstaan van afval wordt zoveel mogelijk voorkomen (afvalpreventie);
- Afvalscheiding wordt verbeterd om het hergebruik van afval te bevorderen;
- Optimale afvalinzameling tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten;
- De vervuiler betaalt (de milieubewuste burger wordt beloond in die zin dat hij of zij minder betaalt);
- Een schoon buitengebied zonder zwerfvuil.
- 60% van het afval wordt aan de bron gescheiden.
- In 2013 start het project omgekeerd inzamelen.
- Project 4 wekelijks ophalen.
- Papiercontainers in heel Almelo.



De gescheiden inzameling van afvalstoffen draagt bij aan de reductie van CO₂. Uit de berekening blijkt dat het gescheiden inzamelen van afval in Almelo in 2011 de CO₂ uitstoot met circa 9.5 kiloton reduceert. (Ter vergelijking: een gemiddeld huishouden in Nederland stoot jaarlijks 9.000 kg CO₂ uit (bron: Milieu Centraal). De reductie van de CO₂-uitstoot als gevolg van de gescheiden inzameling en verwerking van het afval in de gemeente Almelo is vergelijkbaar met een besparing op de totale jaarlijkse uitstoot van 1.060 huishoudens.)

7.3 Het Nieuwe Werken

Almelo wil op een andere, meer efficiënte manier gaan werken. Minder papier, meer flexibiliteit en met een win-win situatie voor medewerker en organisatie. Bij Het Nieuwe Werken (HNW) bepaalt de medewerker zelf waar, wanneer en hoe hij werkt binnen het kader van prestatie-afspraken. Door deze manier van werken worden passie en beleving in het werk benadrukt en krijgt de medewerker meer plezier in het werk. Er zijn minder werkplekken nodig, dus minder ruimte gebruik, kleinere huisvesting en dit scheelt weer in de kosten op allerlei terreinen.

Naast flexibele werkplekken wil Almelo ook papierloos werken invoeren. Dit kan betekenen: aanzienlijke ruimtebesparingen, gewenste informatie overal en altijd digitaal beschikbaar, minder zoeken naar dossiers en last but not least, door dit alles een efficiency en kwaliteitsverbetering van de primaire processen. In de praktijk blijkt dat de nieuwe werkwijze optimaal bijdraagt aan de filosofie van Het Nieuwe Werken. Papierloos werken heeft organisatorische consequenties en maakt gedragsverandering noodzakelijk, en daarmee een (gewenste) cultuurverandering binnen de organisatie. Bovendien brengt papierloos werken de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie op een hoger niveau.

Doelstellingen:

- In het nieuwe stadhuis is HNW een feit
- In het nieuwe stadhuis is papierloos werken de norm



Verwacht duurzaam resultaat

Eind 2012, begin 2013 gaat een deel van de organisatie als proef het nieuwe werken uittesten.

In een nieuw te bouwen stadhuis zal papierloos gewerkt worden.

Energiebesparing, kostenbesparing en ruimte besparing.





8

Partners



[TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE](#)

Duurzame partners: lange betrokkenheid betekent duurzame afwegingen en betrokkenheid

Wanneer zakelijke partners van de gemeente, burgers en bedrijfsleven langer betrokken zijn bij projecten, activiteiten en gebieden in de stad, dan zullen zij ook afwegingen maken waarbij de lange termijn voorop staat. Op deze manier wordt natuurlijk individueel menselijk gedrag – het denken vanuit eigen belangen – ten dienste gesteld van het collectieve belang op de langere termijn. Betrokkenheid met de stad Almelo is bij de keuze van dergelijke partners vanzelfsprekend. Dergelijke partners worden en voelen zich medeverantwoordelijk voor de toekomst van de stad. Zij krijgen dan ook het recht om over de toekomst van de stad mee te denken, gelijkwaardig aan iedere inwoner van Almelo.

Denk aan: projectontwikkelaars die het onderhoud van de openbare ruimte 5 jaar na oplevering van een nieuwe wijk uitvoeren, strategische allianties als onderdeel van duurzaamheidsstrategie (denk aan gemeenten met hoge duurzaamheidsambities, provincie, woningbouwcorporaties).

Duidelijk is dat in Almelo geen behoefte meer is aan projectontwikkelaars of andere zakelijke partners die komen voor de snelle winst en dan weer vertrekken.

Flexibel partnerschap: om in te spelen op snel veranderende vragen

Elk tijdsgewricht, elke fase in een project en elke politieke richting vraagt om andere partners om tot resultaat te komen. Ontwikkelingen gaan snel en dat betekent dat we moeten investeren in het vermogen om snel te kunnen veranderen. Alleen door flexibel partnerschap komt de diversiteit van partners en burgers tot bloei. Gemeentelijke partners komen uit Almelo, Twente, binnen- en buitenland om hun opdrachten in Almelo uit te voeren.

Doelstelling

Het sluiten van strategische allianties met duurzame partners in de gemeente, waaronder de woningbouwcorporaties, Cogas, Waterschap, Huize Almelo, Bellinckhof en natuur- en milieuorganisaties, met het oog op een gebalanceerde en breed gedragen ontwikkeling van de stad, de dorpen en het buitengebied.

Inleiding

Als lokale overheid is de gemeente mede afhankelijk van partners bij de ontwikkeling en herstructurering van de stad. Het meest gebaat is Almelo bij samenwerking met duurzame partners, dat wil zeggen partners waar langlopende afspraken en strategische allianties mee worden gemaakt en waaruit een langlopende positieve samenwerking en tegelijk een gezamenlijk verantwoordelijkheidsgevoel voortvloeit.

In het kader van Het Verschil Maken wordt gestuurd op de eigen kracht van de samenleving. Dit zijn organisaties en bedrijven, maar zeker ook de Almeloze inwoners.

8.1 Betrokkenheid externe partijen

Omwonenden, initiatiefnemers, andere externe partijen en overheden hebben soms verschillende belangen. Dat geeft niet want het is belangrijk dat alle belangen van alle partijen in beeld zijn bij besluitvorming zodat een goede afweging gemaakt kan worden. Dit betekent echter niet dat altijd alle belangen worden ingewilligd.

Zo is grotere betrokkenheid van de bewoners bij hun woonomgeving, die meer wordt afgestemd op hun wensen van groot belang. Dit leidt uiteindelijk tot meer betrokkenheid bij de woonomgeving en zal de leefbaarheid en kwaliteit vergroten. De gemeente Almelo wil daarom de participatie door externe partijen zoals bewoners, bedrijven en organisaties stimuleren door externe partijen meer te betrekken bij het opstellen én uitvoeren van beleid.

De eigen kracht van inwoners wordt aangesproken, de gemeente faciliteert en bekijkt waar zeggenschap van burgers over budgetten, zoals bij de wijkwaardebonnen, mogelijk is. Hierdoor wordt het verantwoordelijkheidsgevoel voor de eigen woon- en leefomgeving versterkt.

Voorbeelden van betrokkenheid van externe partijen is dit duurzaamheidsplan. De gemeente heeft voor dit plan de visie "De Almelo Acht" die samen met verschillen-



Verwacht duurzaam resultaat

Bewoners zijn meer betrokken bij hun woonomgeving.

Verbetering van de woon- en leefkwaliteit.

de externe partijen uit de samenleving van Almelo tot stand is gekomen als uitgangspunt genomen.

Zo is ook in 2012 de Woonvisie tot stand gekomen door samen met de Almelse woningcorporaties de visie op te stellen.

De samenwerking met Stichting Parkstad in de uitvoering van werkzaamheden kan ook gezien worden als een goede vorm van betrokkenheid. Evenals het oprichten van een Natuurhus in Almelo.

Doelstelling:

- Ontwikkeling en invoering van een handleiding IBOR om participatie van inwoners in het beheer te bevorderen.
- In 2013 adoptiebeleid woonomgeving ontwikkelen.



Lijst van afkortingen

ACDI	Almelo Centrum voor Duurzaamheid en Innovatie
BREEAM	Building Research Establishment Environmental Assessment Method (beoordelingsmethode voor de duurzaamheid van de gebouwen)
BRZO	Besluit Risico's Zware Ongevallen
Biogashub	centraal productie- c.q. aanleverpunt van biogas t.b.v. een gasnetwerk
C2C	Cradle to Cradle, visie op duurzaam ontwerpen en produceren
CO2	kooldioxide
Cradle to Cradle	"van wieg tot wieg", visie op duurzaam ontwerpen en produceren met als doel oneindig hergebruik van grondstoffen
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EPC	Energie Prestatie Coëfficiënt
HNW	Het Nieuwe Werken
IBOR	(project) Integraal Beheer Openbare Ruimte
IHP	Integraal Huisvestings Plan
IVN	vereniging voor natuur- en milieueducatie (oorspr. Instituut Voor Natuurbeschermingseducatie)
LED	Light Emitting Diode
MKB	Midden en Klein Bedrijf
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
NME	Natuur- en Milieu Educatie
SEAP	Sustainable Energy Action Plan
Stibosa	Stimuleringsregeling Bodemsanering
SURF	Sustainable Urban Fringes, een project van Interreg IVb, een Europees interregionaal initiatief op het gebied van duurzame ontwikkeling van de randen van de stad en duurzame verbinding van stad en buitengebied
SWUNG	'Samen Werken in de Uitvoering van Nieuw Geluidbeleid'
VGRP	Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan
VNO/NCW	Verbond van Nederlandse Ondernemingen / Nederlands Christelijk Werkgeversverbond
VTH	Vergunningverlening Toezicht en Handhaving
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WET	(project) Water Energie Twente
ZGT	Ziekenhuisgroep Twente

[TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE](#)

*Meer dan het verleden interesseert mij de toekomst,
want daarin ben ik van plan te leven.*

Albert Einstein

Colofon

Projectopdracht

Op basis van intern beschikbare kennis en capaciteit een nieuw gemeentebreed en integraal Duurzaamheidsplan inclusief Uitvoeringsprogramma op te stellen voor de periode 2013 tot en met 2016, en dit ter besluitvorming aan de Gemeenteraad voor te leggen.

Projectgroep Duurzaamheidsplan

Gerrit Jansen
Hennie Loohuis
Eric Stegehuis
Angela Agus

Vormgeving

Hans Holtmann

